Należność pocztowa opłacona ryczałtem

Rok X. Warszawa, 1 października 1929 r. Nr. 19 (153).

MASZYNISTA

ORGAN ZAWODOWEGO ZWIĄZKU MASZYNISTÓW KOLEJOWYCH

PISMO ZAWODOWE POŚWIĘCONE SPRAWOM MASZYNISTÓW I KOLEJNICTWU

Wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca

Cena N-ru 25 gr. Członkowie związku otrzymują pismo bezpłatnie.

Rękopisów redakcja nie zwraca

Anonimów nie uwzględnia się

Ceny ogłoszeń wedle umowy

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Chmielna 9, m. 9. Telefon Nr. 195-28 i 539-00

Konto czekowe P. K. O. Nr. 3585.

Własne sprawy we własne bierzmy ręce!

WŁAŚCIWA OCENA

Niespodziane wydanie nowych przepisów pragmatycznych i emerytalnych wzbudziło w masach kolejarskich zrozumiałe zainteresowanie. W ciągu krótkiego czasu, który od wydania tych przepisów upłynął, odbyły się już setki zebrań, wieców i t. p., na których omawiano obszernie nową sytuację, która pracowników kolejowych zaskoczyła.

Zainteresowały się tą sprawą przedewszystkiem związki zawodowe. Organy tych związków omawiają w każdym numerze, wszystkie te doniosłe zagadnienia, które dzięki stworzonym przez Rząd faktom dokonanym, nabrały najżywszej aktualności.

Na zebraniach i wiecach, o ile do nas dotarły wiadomości o ich przebiegu, nastrój jest wyraźny i wszędzie jednaki: kolejarze domagają się jednogłośnie zupełnego wycofania przepisów pragmatycznych, które uważają za krzywdzące i niemożliwe do przyjęcia. Dla przepisów emerytalnych nastrój jest przychylniejszy, zresztą wobec olbrzymiej doniosłości pragmatyki — schodzą one w zainteresowaniu mas na plan dalszy. Ktokolwiek miał sposobność przysłuchać się obradom jednego choćby wiecu, dyskutującego tę sprawę — ten przekonał się napewno o prawdziwości starej maksymy, iż głos ludu ocenia sprawę prościej, trafniej i bystrzej, niż „mędrców szkiełko i oko". Kolejarze rozumieją, a przedewszystkiem czują, że pragmatyka jest dla nich klęską — a rozumiejąc, nie wdają się w żadne dociekania i pominąwszy wszelkie „kombinacje" i „względy uboczne", całkiem poprostu domagają się wyrzucenia pragmatyki do kosza.

Natomiast oficjalna opinja związków, oczywiście ta, która ujawnia się w artykułach, umieszczanych na łamach czasopism zawodowych jak niemniej i szczere czy nie szczere, ale oficjalne stanowisko przedstawicieli niektórych związków, nie odznacza się ani taką rozumną i trafną prostotą, ani też taką stanowczością. Opinję niektórych związków i ich poglądy czyta się z prawdziwem zdumieniem. Że zaś wpływ związków na opinję mas jest olbrzymi, przeto żywić należy uzasadnioną obawę, aby niektóre nieprawdopodobne wprost łamańce myślowe i taktyczne, które się wśród związków objawiają nie zdezorjentowały kolejarzy, aby ich nie otumaniły i nie sprowadziły z prostej i słusznej drogi, na którą notychmiast po wydaniu przepisów wkroczyli.

Z umysłu pomijamy opinje, wypowiadane przez prasę codzienną rządową, gdyż prasa ta zamieszcza niemal jednobrzmiące komunikaty, fabrykowane czy to w biurze prasowem M. K., czy też gdzieindziej — a więc nie wypowiada zdania własnego, lecz narzucone. Pozatem trudno od dzienników, zajętych inną robotą codzienną, wymagać, aby znali się na trudnych i skomplikowanych zagadnieniach związanych z pragmatyką, czy przepisami emerytalnemi kolejarzy.

Inne, nierówne, wyższe wymagania zgłosić należy pod adresem organów związkowych, a raczej pod adresem zarządów związków, które z obowiązku powinny na tych sprawach znać się dokładnie i które czuć powinny olbrzymią odpowiedzialność spoczywającą na nich w tym wyjątkowym okresie. Każda fałszywa opinja, każdy błąd taktyczny grozi klęską i zaprzepaszczeniem najżywotniejszych interesów kolejarzy.

Tymczasem takich fałszywych myśli i takich błędów taktycznych jest więcej, aniżeli by sobie tego w interesie kolejarzy życzyć należało. Pragniemy usilnie unikać wszelkiej polemiki z innemi związkami i nie o polemikę chodzi nam w tej chwili. Sądzimy natomiast, że powaga sytuacji i znaczenie tych doniosłych spraw, których losy rozgrywają się w chwili obecnej, w naszych oczach i przy naszym współudziale, uprawniają nas do krytycznej oceny tego, co o tych sprawach napisano i co uczyniono.

Najbardziej interesującem i najzupełniej odrębnem jest stanowisko Z. U. K. Z największem zdziwieniem dowiadujemy się z „Łącznika", że pragmatyka jest dla kolejarzy zdobyczą, że powinni być za nią Rządowi wdzięczni, że jest to nieledwie szczęście i niezmierna łaska dla kolejarzy. Wstydliwie, na marginesie odszukać można wprawdzie wiadomość, iż Zarząd Z. U. K. mimo wszystko zgłosił do M. K. wnioski w sprawie nowelizacji przepisów, ale o treści tych wniosków nie dowiedzieliśmy się ani słowa. Nastrój, wytwarzany przez „Łącznik" jest wyraźny — zmierza do tego, aby w kolejarzy wmówić, że pragmatyka jest dobra, najlepsza z możliwych, co powinno ich napawać należytą radością i wdzięcznością dla autorów. Wątpimy mocno, aby ta opinja była szczerą, zbyt wysoko bowiem cenimy znajomość spraw i bystrość sądu kierowników Z. U. K. Zdają sobie oni napewno sprawę z tego, że pragmatyka jest klęską dla kolejarzy, nie mówiąc już o tem, że jest klęską dla Z. U. K., który od wielu lat walczył wbrew wszystkim o tytuł „urzędnika", robił z tego postulatu niemal sprawę swej egzystencji, rozbijał bloki, uniemożliwiał porozumienia mię-

dzywiązkowe i w rezultacie walkę tę przegrał. Jeśli mimo to usiłują, wbrew własnemu (zdaniem naszem) przekonaniu wmówić w swoich czytelników, że pragmatyka jest dobra i korzystna — jest to rzadki i piękny dowód samozaparcia i bezgranicznego poświęcenia dla... idei współpracy z rządem, poświęcenia naprawdę niezwykłego, bo posuwającego się aż do poderwania zaufania wśród własnych członków. Trudno przypuścić aby członkowie Z. U. K., rekrutujący się z inteligencji kolejowej uwierzyli na słowo temu, co im „Łącznik" do wiadomości podaje i aby nie rozumieli tego, co rozumie każdy, kto umie czytać i ma choć szczyptę zdrowego rozsądku.

Właśnie dlatego stanowisko Z. N. K. jest najmniej niebezpieczne. Nikogo złudzić nie potrafi, ani na opinję mas wpływu nie wywrze, gdyż zbyt jaskrawie kłóci się z rzeczywistością. Kolejarze pójdą napewno mimo wszystkie inspiracje „Łącznika" wbrew opinji i stanowisku Z. U. K.

O wiele bardziej niebezpiecznem jest stanowisko niektórych innych związków w szczególności zaś Z. K. P. (P. Z. K. + Z. Z. P.), który najwięcej miejsca poświęcił tej sprawie w oficjalnych publikacjach. Związek ten wystąpił do p. Ministra Komunikacji z interwencją w sprawie pragmatyki (oraz w innych sprawach) i usiłował tą drogą uzyskać poprawę stanu rzeczy, wytworzonego przez jej wydanie. Oczywiście, do pragmatyki związek ten odnosi się z najwyższym krytycyzmem i zupełnie trafnie ocenia jej błędy i niedomagania.

Nie możemy wdawać się tutaj w szczegóły, ani też roztrząsać poszczególnych fragmentów akcji Z. K. P. w sprawie pragmatyki. Chodzi nam o podkreślenie kilku momentów natury zasadniczej.

Zdaje się nam, iż publikacje Z. K. P. w tej sprawie wywołują wśród kolejarzy nastroje te same, które usiłują w nich wzbudzić rządowe komunikaty. Dostrzegamy niebezpieczną, naszem zdaniem, tendencję wmówienia kolejarzom, że wady pragmatyki spoczywają w kilku paragrafach, w szczególności zaś w paragrafach 123, 125 i 126 i że ewentualne usunięcie czy złagodzenie tych paragrafów łącznie z nowelizacją kilku innych postanowień naprawiłoby pragmatykę do tego stopnia, że stałaby się jeśli nie dobrą, to przynajmniej znośną dla kolejarzy. Pozatem M. K. z naciskiem wskazuje na art. 135, który chroni dotychczasowych pracowników etatowych na niektórych terytorjach od konsekwencyj postanowień, znoszących stałość stosunku służbowego.

Tej fałszywej opinji i tym niebezpiecznym tendencjom, zdolnym osłabić odpór i zniweczyć siłę bojową kolejarzy, należy się przeciwstawić z całą stanowczością.

Błędy i wady pragmatyki pochodzą nie z niekorzystnej dla nas redakcji tego lub owego paragrafu, lecz płyną z całego ducha tej pragmatyki, ducha reakcyjnego i wstecznego, który kierował autorami i tymi których P. Z. K. nazywa „czynnikami pozaministerjalnymi" i tymi, którzy siedzą w Ministerstwie. Za postanowienia najbardziej groźne i niebezpieczne uważamy przepisy całej części V-tej, regulującej odpowiedzialność służbową, następnie zasadnicze postanowienia części pierwszej, gdzie etat i zaliczenie w poczet dziennie płatnych potraktowane zostały, jako przywilej osobisty, którym administracja szafuje jak chce i uważa. Wymiar praw i obowiązków przeprowadzony jest konsekwentnie w tej myśli, aby pracownika skrępować wszelkiemi konsekwencjami, płynącemi z publiczno - prawnego charakteru stosunku służbowego, a równocześnie nie dać mu dosłownie żadnych przywilejów, które taki stosunek zwykł za sobą pociągać. Uzależnienie awansu od kwalifikacji czyli znowu od dobrej woli i swobodnego uznania administracji, przekreślenie objektywnych przepisów ustawowych o czasie pracy, niesłychane skrępowanie pracowników w swobodzie wypowiadania własnego zdania i w swobodzie krytyki, zakneblowanie ust tajemnicą służbową, skrępowanie swobody zarobkowania poza służbą do ostatecznych granic, rozwarcie naścieżaj drogi do „dobrowolnych" degradacyj — oto duch pragmatyki poza owymi art. 123, 125 i 126.

Aby naprawdę poprawić pragmatykę, trzeba by z niej usunąć, względnie w niej znowelizować ¾ paragrafów. W naszych stosunkach obecnych wiele rzeczy jest możliwych — ale mimo wszystko nie doczekamy się chyba takiego widowiska, aby ten sam Rząd, który taką pragmatykę przed dwoma miesiącami wydał, — jutro, na skutek perswazji dobrowolnie zmienił ją do gruntu. Nie wolno się łudzić samemu, ani też łudzić drugich, że pragmatykę poprawić można w sposób, wystarczający drogą rozporządzenia wykonawczego lub nawet przez złagodzenie brzmienia kilku artykułów. Nie należy również działać pośpiesznie jedynie tylko dla wątpliwej satysfakcji, że się uczyniło pierwszy (fałszywy) krok w tej sprawie. Tymczasem taktyka Z. K. P., przynajmniej ta, o której wiemy z oficjalnych publikacyj, takie właśnie wrażenie robi i takie myśli budzi w masach... W sprawie pragmatyki stanowisko kolejarzy musi być jasne, wyraźne i niedwuznaczne: Ta pragmatyka musi stanowczo w całości zostać wycofaną i musi zostać zastąpiona przepisami zupełnie innemi. Nie odrzucamy ani nie potępiamy akcji, zmierzającej do złagodzenia najbardziej krzywdzących przepisów, gdy nowej pragmatyki już jutro wprowadzić nie można, ale każdy krok podobny musi być stale poparty podkreśleniem zasadniczego postulatu, który jest postulatem mas i którego nie można utopić w grząskim gruncie narad, interwencyj, domysłów i artykułów. Kolejarze muszą wiedzieć, że półśrodki ich nie zbawią, a Związki muszą rozumieć, że cała ich siła spoczywa w zdecydowanym nastroju mas. Nastrój ten trzeba podsycać i podtrzymywać — nie wolno natomiast osłabiać go wywoływaniem błędnego wrażenia, że „coś się robi" i że będzie dobrze. Wzdłuż linij kolejowych, gdzie tylko one sięgają, powinien brzmieć jeden zgodny głos: „precz z tą pragmatyką", a związki muszą wołać najgłośniej. Gdy tego nie uczynią, przegraliśmy walkę... już obecnie, zanim zdołaliśmy zebrać należyte środki do jej rozpoczęcia.

Równie niebezpiecznem, a nawet wręcz niemoralnem jest uspakajanie kolejarzy stwierdzeniem, że art. 135 uchyla wobec obecnych etatowych w Kongresówce i w Małopolsce konsekwencje tych postanowień pragmatyki, które niweczą stałość stosunku służbowego. Przepis ten stosuje się jednak tylko do tych, którzy w dniu wejścia w życie pragmatyki byli etatowymi i to zatrudnionymi na terytorjach, na których obowiązuje pragmatyka austrjacka oraz przepisy Rady Regencyjnej. A ci, którzy po nas przyjdą? Czy wolno nam ich poświęcać dlatego tylko, że sami samy spokojny sen i sami nic nie straciliśmy? Jest obowiązkiem, jest nakazem moralnym kolejarzy walczyć w tej chwili nie tylko o szczupłą garstkę obecnych etatowych, lecz także o prawa tych, którzy po nas przyjdą i którzy będą mogli rzucić nam w twarz oskarżenie najcięższe, oskarżenie zdrady, jeżeli bezpieczni o siebie zapominamy o nich, jeżeli nie wyzyskamy najdogodniejszego momentu, aby im prawa i byt zabezpieczyć. Bierzemy na siebie ciężką odpowiedzialność wobec teraźniejszości i przyszłości. Musimy zacząć i wygrać walkę nie o ten czy inny paragraf, ale o całą politykę personalną państwa, jako pracodawcy wobec pracowników na teraz i na potem.

O tem zapominać nie wolno ani na chwilę, do tego dostosować należy taktykę i artykuły, do tego przygotować i o tem uświadamiać należy kolejarzy.

Cokolwiek jest sprzeczne z tymi zasadniczymi nakazami — winno być zaniechane i naprawione co prędzej. Sądzimy też, że tak się stanie, że opinja kolejarzy — zdrowa, słuszna i jednolita u dołu w masach, także i u góry ujednostajni się prędzej czy później. Jest jednak obowiązkiem naszym baczyć, aby się to nie stało zapóźno — gdy już zmarnowany będzie najcenniejszy dla nas kapitał i gdy stępioną zostanie najsilniejsza broń — zdecydowana postawa mas, tudzież wola walki i zwycięstwa, która je dzisiaj ożywia.

6-go października

Dzień Młodzieży Robotniczej

Z DZIAŁALNOŚCI CENTRALNEJ KOMISJI POROZUMIEWAWCZEJ Z.Z.P.P.

SPRAWA DODATKU MIESZKANIOWEGO.

We wtorek, dnia 10 b. m. odbyło się pierwsze powakacyjne Zebranie Plenarne Centralnej Komisji Porozumiewawczej Związków Zawodowych Pracowników Państwowych, poświęcone sprawom aktualnym.

Zebranie obesłane było przez liczne organizacje i w dyskusji na pierwszy plan wysunęła się **sprawa wypłacenia przez Rząd zaległego wyrównawczego dodatku mieszkaniowego z r. 1928.** Jak wiadomo p. Premjer Świtalski oświadczył delegacji C. K. P. w końcu czerwca r. b., **że wypłacenie tego dodatku uznaje za zupełnie uzasadnione** i że porozumie się w tej sprawie z p. ministrem Matuszewskim.

Plenarne Zebranie C. K. P. postanowiło prosić p. Premjera o audjencję, celem przedstawienia konieczności przyśpieszenia realizacji tej sprawy, bardzo ważnej dla pracowników. **Zaległy dodatek wynosi sumę odpowiadającą mniej więcej 1-miesięcznej pensji pracowniczej.**

Ponadto Plenarne Zebranie C. K. P. postanowiło zwrócić się do Prezydjum Rady Ministrów w sprawie konieczności **wyrównania uposażeń w Zagłębiu Dąbrowieckim,** z uposażeniem w Zagłębiu Śląskiem ze względu na jednakowe warunki gospodarcze na obu tych terenach oraz **w sprawie zaliczenia szeregu miast,** jak np. Piotrkowa, Łukowa, Konina i inn. do **odpowiedniej grupy** przy wymiarze wysokości dodatku mieszkaniowego w związku z faktycznym stanem liczebnym mieszkańców tych miejscowości.

Na porządku obrad była też sprawa braków w pomocy lekarskiej dla pracowników państwowych. Sprawę tę uznano za bardzo ważną i postanowiono, po zgromadzeniu wyczerpującego materjału, zwrócić się do Rządu o jaknajszybsze jej uregulowanie.

TEATRALNY KURS KORESPONDENCYJNY DLA KIEROWNIKÓW I REŻYSERÓW.

Związek Teatrów Ludowych w Warszawie, ul. Tamka 1, od szeregu lat otacza wszystkie teatry niezawodowe troskliwą opieką artystyczną. W tym celu między innemi prowadzi stale i systematycznie krótkoterminowe kursy instruktorskie. W obecnym roku organizuje specjalny kurs teatralny korespondencyjny dla kierowników i reżyserów teatralnych.

Kurs ten ze względu na swój system staje się dla wszystkich dostępny, nie odrywa bowiem nikogo od codziennych zajęć i nie zmusza do wyjazdu, a zapewnia zdobycie potrzebnych wiadomości teatralnych.

Program kursu obejmuje wszystkie przedmioty teoretyczne i praktyczne z zakresu teatrologji.

Czas trwania kursu przewidywany przez 8 miesięcy. Szczegółowy prospekt na żądanie wysyła Związek Teatrów Ludowych, Warszawa, ul. Tamka 1.

SPRAWY SŁUŻBOWE

W SPRAWIE CZYNSZU ZA MIESZKANIA SŁUŻBOWE, PRZYDZIELONE PRACOWNIKOM NIEETATOWYM I KONTRAKTOWYM.

Na podstawie dotychczasowych przepisów opłacali pracownicy nieetatowi i kontraktowi, zajmujący z tytułu swoich stanowisk mieszkania służbowe, czynsz za te mieszkania w wysokości dodatku na mieszkanie przysługującego pracownikowi etatowemu spełniającemu analogiczne czynności służbowe.

Ponieważ jednak zdarzają się wypadki, iż pracownicy nieetatowi i kontraktowi opłacając za mieszkanie służbowe czynsz w wysokości dodatku na mieszkanie płacą więcej niż gdyby to były mieszkania kolejowe zwyczajne (nie służbowe) przeto M. K. Rozporządzeniem N. I 9200/2/29 z dnia 1 lipca 1929 Dz. Urz. M. K. Nr. 9 poz. 105 uzupełniło dotychczas obowiązujące przepisy następującem postanowieniem:

„Jeżeli komorne, obliczone od metra kwadratowego powierzchni użytkowej mieszkania służbowego, wynosi mniej, niż kwota wspomnianego dodatku na mieszkanie, w takim razie pracownicy nieetatowi i kontraktowi płacą za te mieszkania czynsz, obliczony od wymiaru powierzchni użytkowej.

STOSUNKI SŁUŻBOWE PRACOWNIKÓW NIEETATOWYCH, NIESTAŁYCH POWOŁANYCH NA ĆWICZENIA WOJSKOWE.

Rozporządzeniem z dnia 9 lipca 1929 Nr. I. 75051/2/29 Dz. Zarz. M. K. Nr. 12 poz. 125 Ministerstwo Komunikacji zmieniając dotychczasowe swoje zarządzenia postanowiło, co następuje:

„Pracowników nieetatowych, niestałych (próbnych i czasowych), powołanych do odbycia ćwiczeń wojskowych nie należy zwalniać ze służby z dniem odejścia na ćwiczenia wojskowe lub wypowiadać im umowę o pracę w czasie pomiędzy chwilą powołania na ćwiczenia wojskowe rezerwy a końcem odbycia tych ćwiczeń, lecz udzielać im na ten czas bezpłatnego urlopu.

Po powrocie odnośnych pracowników z ćwiczeń wojskowych należy zwolnić jednocześnie pracowników czasowych, przyjętych w razie potrzeby w ich miejsce".

ZWALNIANIE PRACOWNIKÓW OD DOPŁAT ZA NIEWYNOSZONE CZĘŚCI UBIORÓW SŁUŻBOWYCH.

Z okazji 10-cio letniego jubileuszu kolejnictwa wydało M. K. Rozporządzenie z dnia 5 listopada 1928 r. Nr. I. 20894/2/28 (Dziennik Urzędowy M. K. Nr. 24 z r. 1928 poz. 307), w którem między innemi zwolniło pracowników przeniesionych na emeryturę lub też na inne stanowiska służbowe, na których nie mają prawa do umundurowania, od uiszczania dopłat za mundury, o ile uiścili 25% kosztów skarbowych.

Donosiliśmy o tem w „Maszyniście" Nr. 22 (132) z r. 1928 str. 170 w artykule p. t. „Niespodzianki jubileuszowe", wskazując już wówczas że rozporządzenie to jest niejasne, gdyż nie postanawia wyraźnie, czy pracownicy zostali zwolnieni zupełnie od tej dopłaty tak, że wpłacone już ew. raty będą im zwrócone, czy też Ministerstwo umorzyło tylko niespłacone części należności. Ponadto wskazywaliśmy, iż rozporządzenie nie wskazywało terminu, od którego ma obowiązywać.

Wątpliwości nasze okazały się usprawiedliwione, gdyż z powodu licznych nieporozumień okazała się obecnie konieczność wydania przepisów wyjaśniających.

Przepisy te ukazały się w formie Rozp. M. K. Nr. I. 6050/2/29 z dnia 18 czerwca 1928 Dz. Urzęd. M. K. Nr. 9 poz. 101.

Zostało wyjaśnione, iż Rozporządzenie M. K. z dnia 5 listopada 1928 r. Nr. 1. 20894/2/28 obowiązuje od dnia 11 listopada 1928 r. Pracownicy, którzy z tytułu zajmowanego stanowiska otrzymali umundurowanie lub jego części i opłacili należność w wysokości 25% kosztów skarbowych, później zaś przeniesieni zostali w stan spoczynku bądź na inne stanowisko, na którem nie przysługuje im prawo do pewnych części otrzymanego poprzednio umundurowania, nie mają obowiązku uiszczać należności za niewynoszone części **od dnia 11 listopada 1928 r.** Sumy wpłacone z tego tytułu przed dniem 11 listopada 1928 r. **nie podlegają zwrotowi.** Wynika z tego, że oileby pracownikowi lub emerytowi ściągnięto cośkolwiek tytułem dopłaty za niewynoszone części umundurowania po dniu 11 listopada — wówczas wpłacone sumy winny być bezzwłocznie zwrócone.

KONKURSY NA WYNALAZKI, PROJEKTY I WNIOSKI.

W Dzienniku Urzędowym M. K. Nr. 9 poz. 114 ukazało się Rozporządzenie z dnia 21 czerwca 1929 r. Nr. VI. 7951/21/29 powtarzające prawie dosłownie dawne postanowienia o konkursach na projekty, wynalazki i wnioski z nieznacznemi tylko zmianami.

Konkursy będą się odbywały raz w roku w grudniu. Udział w kon-

kursie mogą przyjmować wszyscy bez wyjątku pracownicy kolejowi. Do konkursu można zgłaszać wszelkie wynalazki, projekty i wnioski, które odpowiadają jednemu z następujących warunków: a) zmieniają pracę ręczną na mechaniczną, b) przyspieszają lub ułatwiają wykonanie pracy, c) dają oszczędność w robociźnie lub materjałach, d) zwiększają dokładność wykonanej pracy lub ułatwiają jej kontrolę, e) zwiększają bezpieczeństwo pracy lub ruchu pociągów.

Wynalazki i projekty nowych maszyn, urządzeń mechanicznych, przyrządów, narzędzi i t. p. winny być przedstawiane albo w formie modelu, albo w rysunku chociażby szkicowym z dokładnem opisaniem.

Jeśli pracownik zgłaszający wynalazek, zamierza go opatentować, winien to w zgłoszeniu zaznaczyć.

Wnioski przesyłać należy pod adresem M. K. Dep. Mechaniczny, albo przez przełożoną Dyrekcję K. P., albo też wprost przez pocztę w zapieczętowanej kopercie.

Wynalazki i projekty będą rozpatrywane raz w roku przez specjalną komisję, przyczem projekty wyróżnione będą odpowiednio premjowane pieniężnie.

Spodziewać się należy, iż obecnie, po ponownem ogłoszeniu zarządzenia o konkursach przyznane nagrody konkursowe będą rzeczywiście wypłacane i nie pozostaną, tak jak to się zdarzało dotąd, tylko papierową miarą uznania M. K. dla pracownika. Sądzimy również, że przyznane w poprzednich konkursach a dotąd nie wypłacone nagrody zostaną wypłacone niezwłocznie.

BACZNOŚĆ BYLI PRACOWNICY KOLEJOWI, EMERYCI, WDOWY I SIEROTY!!

Nowowydane przepisy emerytalne dla etatowych pracowników kolejowych (Rozp. Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 448) postanawiają w § 53 iż byli pracownicy kolejowi i kolejowi emeryci byłych państw zaborczych jako też pozostałe po nich wdowy i sieroty, którzy wskutek niezgłoszenia pretensyj swoich w czasie przepisanym w poprzednich ustawach utracili prawo do zaopatrzenia emerytalnego mogą to prawo odzyskać jeżeli należeli swego czasu do kolejowej kasy emerytalnej jednego z byłych państw zaborczych i zgłoszą swoje prawa nie później jak do dnia 28 lutego 1930 r. włącznie w właściwej Dyrekcji Kolei Państwowych.

Właściwą Dyrekcją Kolei Państwowych jest ta Dyrekcja której dany pracownik (zmarły mąż, ojciec) ostatnio w służbie czynnej podlegał. Jeżeli pracownik (zmarły mąż ojciec) w Państwie Polskiem czynnej służby wogóle nie pełnił to właściwą Dyrekcją jest ta, do której uprawniony roszczenie swoje zgłosi. Niezgłoszenie się w tym terminie powoduje ostateczną utratę wszelkich praw emerytalnych. (Dyrekcje K. P. istnieją: w Warszawie, Radomiu, Wilnie, Gdańsku, Poznaniu, Katowicach, Krakowie, Lwowie i Stanisławowie. Zgłaszać się należy do najbliższej).

Zaopatrzenia emerytalne wdowie i sieroce przyznane w Państwie Polskiem czy to z tytułu służby polskiej czy też z tytułu służby kolejowej w b. państwie zaborczem będą przerachowane na nowych podstawach. Przerachowanie będzie dokonywane stopniowo poczynając od najstarszych emerytów b. państw zaborczych w kolejności dat przyznania zaopatrzenia. Przerachowanie ma nastąpić z dniem 1 września 1929 r. o ile zatem nowe zaopatrzenie będzie wyższe od dotychczasowego („rok za półtora" w b. zaborze austrjackim i t. p.) będzie wypłacona różnica od 1 września 1929 r.

Dekrety przerachowania nie będą wydawane, natomiast przy pierwszej wypłacie przerachowanych zaopatrzeń będzie emeryt (wdowa, sierota) zawiadamiany o podstawach przerachowania. Należy żądać wydania tych informacyj na piśmie i skontrolować czy przerachowanie dokonane zostało należycie, pamiętając iż termin odwołania od decyzji Dyrekcji do Ministerstwa Komunikacji wynosi 30 dni od daty doręczenia pisma wzgl. udzielenia wiadomości o podstawach przerachowania.

Członkowie i byli członkowie Z. Z. M., mogą w razie wątpliwości zwracać się o pomoc prawną do Centrali Z. Z. M. Warszawa, ul. Chmielna Nr. 9.

WYJAŚNIENIA DO PRZEPISÓW O NALEŻNOŚCIACH ZA PODRÓŻE SŁUŻBOWE.

Rozporządzenie M. K. z dnia 14 czerwca 1929 r. Nr. I/8054/2/29 Dz. Urzęd. M. K. Nr. 9 poz. 103 zawiera następujące wyjaśnienia do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 października 1927 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia (Dz. Ustaw R. P. Nr. 99 z r. 1927, poz. 860, patrz „Maszynista" Nr. 21 z r. 1927 str. 3 i następne):

„Diety przyznaje się zasadniczo pracownikom kolejowym w razie pobytu służbowego poza miejscem stałego zatrudnienia. Udzielenie pracownikowi, znajdującemu się w delegacji, urlopu wypoczynkowego lub zarządzenie podróży służbowej z miejsca służbowego, nie stanowi odwołania delegacji, a zatem po odbyciu urlopu względnie podróży służbowej należy liczyć diety nie jak przy rozpoczynaniu delegacji, lecz w dalszym ciągu w myśl § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 października 1927 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia etatowych pracowników kolei państwowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 99 poz. 860 z 1927 r. i Dz. Urz. M. K.; Nr. 8 poz. 79 z 1928 r.), przyczem za czas urlopu względnie za dni, w których pracownik delegowany przebywał w miejscu stałego zatrudnienia, nie przysługują żadne diety. Zwrot kosztów dojazdu z dworca kolejowego i do dworca, przewidziany w § 16 wymienionego rozporządzenia, przysługuje pracownikowi, jak to wynika z brzmienia § 2 wymienionego rozporządzenia, przy podróżach służbowych, a zatem także w razie zarządzonej podróży służbowej z miejsca delegacji do zwykłego miejsca służbowego".

Ponadto na skutek wystąpienia naszego (patrz „Maszynista" Nr. 1 z r. 1929 str. 5), na zasadzie Rozp. M. Kom. z dnia 11 czerwca 1929 Dziennik Ustaw R. P. Nr. 50 z r. 1929 poz. 414 przyznano pracownikom kolejowym djety zwiększone o 20% przy wyjeździe do Białej w Małopolsce oraz do Gdyni. Rozporządzenie to obowiązuje z dniem 11 lipca 1929 r.

W ten sposób uchylone zostały postanowienia poprzednio w szczególności dotyczące ustępy Rozp. M. K. z dnia 27 grudnia 1929 r. Nr. 20816/2/28, które omówiliśmy swego czasu w Nr. Nr. 4 — 5 „Maszynisty" z r. b.

ZALICZENIE CZASU OCHOTNICZEJ SŁUŻBY WOJSKOWEJ DO STARSZEŃSTWA SŁUŻBOWEGO.

W Dzienniku Zarządzeń M. K. Nr. 12 z r. 1929 poz. 126 ukazało się Rozp. M. K. z dnia 12 lipca 1929 Nr. I 6123/2/29 następującej treści:

„Ministerstwo Komunikacji poleca Dyrekcjom Kolei Państwowych zaliczać pracownikom kolejowym etatowym jakoteż nieetatowym stałym dziennie płatnym nieobowiązkową służbę w wojsku polskiem oraz służbę w formacjach wojskowych i organizacjach wojskowych, uznaną jako służbę w wojsku polskiem w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 122, poz. 705) i rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 19 stycznia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 72), do czasu służby kolejowej przy ustalaniu kolejności w listach starszeństwa, ułożonych na zasadzie rozporządzeń M. K. z dnia 26 lipca 1924 Nr. I 8707/2/24 i 21 stycznia 1925 Nr. I 405/2/25 (Dz. U. M. K. Nr. 2/1925).

Jednocześnie przesuną Dyrekcje wstecz o czas trwania nieobowiązkowej służby w wojsku polskiem do czasu ogólnej demobilizacji lub w polskich formacjach wzgl. organizacjach wojskowych w czasie wojny światowej, datę złożenia egzaminu ścisłego, wymaganego na stanowisko podsta-

wowe, pracownikom nieetatowym stałym dziennie płatnym, którzy są kandydatami do przyjęcia na etat. Ustalona w ten sposób data będzie pierwszym, rozstrzygającym czynnikiem starszeństwa wymienionych kandydatów w miejsce daty złożonego egzaminu ścisłego.

Nieobowiązkową służbę w wojsku polskiem lub w formacjach wzgl. organizacjach wojskowych, należy uwzględniać również przy zaliczaniu pracowników nieetatowych niestałych (próbnych i czasowych) w poczet pracowników nieetatowych stałych."

Postanowienia przytoczonego wyżej rozporządzenia M. K. należy rozumieć jak następuje:

Rozporządzenie stwarza przywilej dotyczący starszeństwa służbowego wszystkich bez wyjątku pracowników w każdej grupie uposażeniowej o ile wykazać się mogą służbą nieobowiązkową (ochotniczą) w Wojsku Polskiem lub w formacjach wzgl. organizacjach w których służba została uznana za służbę w W. P. Są to formacje wzgl. organizacje następujące:

Formacje:

1. Legjony Polskie (Polski Korpus Posiłkowy, Polska Siła Zbrojna) od 1 sierpnia 1914 r.,
2. Bajończycy od 21 sierpnia 1914 r. do 22 sierpnia 1915 r.,
3. Legjon Puławski od 18 października 1914 r.
4. Brygada Strzelców Polskich od 13 października 1915 r.
15. Dywizja Strzelców Polskich od 21 lutego 1917 r.
6. I Korpus Polski od 6 sierpnia 1917 r. do 7 lipca 1918 r.
7. II Korpus Polski od 8 grudnia 1917 r. do 12 maja 1918 r.
8. III Korpus Polski od 15 stycznia 1918 r. do 22 sierpnia 1918 r.
9. Oddział polski w Odessie od 23 listopada 1917 r. do 20 kwietnia 1918 r.
10. Polska Oddzielna Brygada na Kaukazie od 25 grudnia 1917 r. do 26 lipca 1918 r.
11. Oddział na Murmanie od 29 czerwca 1918 r.
12. Oddział na Kubaniu od 24 sierpnia 1918 r.
13. IV Dywizja Gen. Żeligowskiego od 23 października 1918 r.
14. V Dywizja Syberyjska od 23 czerwca 1918 r.
15. Armja Polska we Francji od 4 czerwca 1917 r.
16. P. O. W. od 1 sierpnia 1914 r.

Organizacje:

1. Związek Walki Czynnej od 1 czerwca 1908 r.
2. Związek Strzelecki od 1 grudnia 1910 r.
3. Strzelec od 1 grudnia 1910 r.
4. Armja Polska od 1 października 1910 r.
5. Polskie Drużyny Strzeleckie od 31 lipca 1911 r.
6. Sokole Drużyny Polowe od 1 lipca 1912 r.
7. Drużyny Bartoszowe od 1 lipca 1912 r.
8. Drużyny Tow. im. Kościuszki od 1 lipca 1912 r.
9. Drużyny Podhalańskie od 1 lipca 1912 r.

Ktokolwiek z pracowników potrafi udowodnić należycie służbę ochotniczą w Wojsku Polskiem po powstaniu Państwa Polskiego lub służbę w wymienionych wyżej formacjach i organizacjach ten ma prawo do zaliczenia czasu służby w tych formacjach wzgl. organizacjach do starszeństwa służbowego i do odpowiednio korzystniejszego umieszczenia w liście starszeństwa.

Skutki tego zaliczenia są jednak różne u poszczególnych kategoryj pracowników parowozowych (do tych ograniczamy nasze uwagi). A mianowicie:

1 Starszeństwo służbowe maszynistów I i II klasy oraz pomocników pierwszej klasy według obowiązujących dotąd przepisów (M. K. z dnia 26.VII.1924 r. Nr. I/8707/2/24; 21.I.1923 Nr. 405/2/25) zależy w pierwszym rzędzie **od daty mianowania na to stanowisko** następnie **od kwalifikacji służbowej**, a następnie dopiero **od czasu służby** kolejowej. Ponieważ omawiane rozporządzenie nakazuje doliczać ochotniczą służbę wojskową wyraźnie do **„czasu służby"** przeto pracownicy, którzy z zaliczenia tego będą korzystali nie mogą wyprzedzić w starszeństwie ani tych kolegów, którzy zostali mianowani choćby o 1 dzień wcześniej na dane stanowiska ani też kolegów mianowanych w tym samym dniu ale mających lepszą kwalifikację służbową. Wyprzedzą zatem w starszeństwie służbowem i „przeskoczą" w liście starszeństwa tylko tych, którzy mianowani zostali na dane stanowisko równocześnie z nimi i mają jednakową kwalifikację.

2. Starszeństwo pomocników masz. II klasy zależy w pierwszym rzędzie **od daty złożenia egzaminu na prawo kierowania parowozem**, następnie **od kwalifikacji**, a następnie dopiero **od czasu służby kolejowej.** Sytuacja będzie tutaj zatem zupełnie podobna do sytuacji wyjaśnionej pod 1), a mianowicie: pomocnicy masz. II kl. korzystający z zaliczenia nie będą mogli wyprzedzić kolegów, którzy choćby o jeden dzień wcześniej od nich zdali egzamin na prawo kierowania ani też tych, którzy zdawszy egzamin równocześnie mają lepszą kwalifikację służbową. Dopiero przy jednakowej dacie złożenia egzaminu i jednakowej kwalifikacji nastąpi przesunięcie w liście starszeństwa.

3. Ślusarze-kandydaci (nieetatowi, stali, dziennie płatni kandydaci na pomocników masz. II kl.) korzystać będą z przywileju idącego najdalej. Tym pracownikom bowiem przesunięta będzie data złożenia egzaminu na pomocnika masz. o taki czas jaki zostanie im zaliczony z tytułu służby w W. P. względnie w formacjach i organizacjach wymienionych powyżej. Dotyczy to tak pracowników już egzaminowanych jak też i tych, którzy egzamin złożą w przyszłości. Przykład: ślusarz-kandydat, który złożył egzamin dnia 1 lipca 1928 r. a wykazał się 2-letnią służbą ochotniczą w W. P. będzie umieszczony na liście starszeństwa razem z pracownikami którzy zdali egzamin 1 lipca 1926 r. i w tym porządku starszeństwa będzie awansował na pomocnika II klasy.

4) Wreszcie pracownicy nieetatowi niestali, których zaliczenie w poczet nieetatowych stałych zależy od czasu służby kolejowej będą mieli prawo zaliczyć sobie do czasu służby kolejowej czas zaliczony z tytułu służby w W. P. i w formacjach wzgl. organizacjach wymienionych wyżej.

Zauważyć wreszcie należy, iż nowo wydane przepisy pragmatyczne w § 14 przewidują wydanie nowych przepisów o listach starszeństwa. Przepisy te mogą wprowadzić w obecnym stanie rzeczy doniosłe zmiany zwłaszcza iż § 47 tychże przepisów wymienia jako okoliczność decydującą w pierwszym rzędzie o awansie nie starszeństwo służbowe lecz kwalifikację służbową.

ŻYCIE ZWIĄZKOWE

INTERWENCJE I WSTĄPIENIA PREZYDJUM.

Dnia 4.IX. Borkowski, Siadak, Wnuk i Moskaluk w M. K. w sprawie diet delegowanych na czas ćwiczeń wojskowych oraz w sprawie umeblowania wagonów dla przydelegowanych do Wołkowyska.

Dnia 6.IX. Borkowski, Siadak, Hernet i Szumilewicz w Dyr. K.P. Gdańsk w sprawie egzaminów palaczy-niefachowców na maszynistów oraz w sprawie awansów i etatów.

Dnia 6.IX. Komorowski w M. K. w sprawach osobistych kol. kol. Bołtucia, Gruszczyńskiego, Demczuka, w sprawie maszynistów kolei wąskotorowych, oraz w sprawie Malinowskiego z Poznania.

Dnia 10.IX. Borkowski, Siadak, Komorowski, Sommerfeldt w M. K. w sprawie umundurowania i niefachowców w Dyrekcji Stanisławowskiej i Gdańskiej, w sprawie kol. Majlicha.

Dnia 10.IX. Borkowski, Siadak — posiedzenie Centralnej Komisji Porozum. Prac. Państw.

Dnia 17.IX. Borkowski, Sommerfeldt w Depart. Finans. M. K. w sprawie umundurowania.

Dnia 20.IX. Borkowski, Komorowski, Szymonek w M K. w sprawie umundurowania, wypłaty godz.-kilom. każdego 15 w Dyrekcji Radomskiej, w sprawie dyspozytora Kamińskiego z Dziedzic, Millera z Lublina, Rozmusa i Skrzypulca z Katowic.

Dnia 20.IX. Spyt, Siadak, posiedzenie Z. Z. M. i Z. Z. K. w sprawie pragmatyki i ustawy emerytalnej.

Dnia 23.IX. Borkowski w M. K. w sprawie mianowania palaczy na pom. maszynistów I klasy w Dyrekcji Stanisławowskiej.

Dnia 26.IX. Borkowski w M. K. w sprawie umundurowania.

Dnia 28.IX. Komorowski w M. K. w sprawie diet dla delegowanych drużyn parowozowych.

PRACE ORGANIZACYJNE PREZYDJUM.

Dnia 6.IX. Borkowski, Siadak, Hernet, Szumilewicz — zebranie Koła Tczew.

Dnia 11.IX. Sommerfedt w Stanisławowie w sprawie lokalu dla Koła i Okręgu Stanisławowskiego.

Dnia 12.IX. Sommerfedt — zebranie Koła Czortków.

Dnia 16.IX. Siadak — zebranie Koła Poznań.

Dnia 22.IX p. inż. Kruszewski, Komorowski, inauguracyjne otwarcie Kółka Technicznego w Siedlcach.

Dnia 24.IX. Borkowski, Sommerfeldt — zebranie Koła Kraków.

Dnia 25.IX. Borkowski — zebranie Koła Sosnowiec.

Dnia 28.IX. Lisiewicz — wiec pracowników kolejowych w Skierniewicach.

Dnia 29.IX. Komorowski — wiec pracowników kolejowych w Siedlcach.

Dnia 30.IX. Siadak — zebranie Koła Ostrów.

TORUŃ.

Zjazd Okręgowy. Dn. 8.VI 1929 odbył się w Toruniu Zjazd Prezesów Kół Okręgu Gdańskiego. Z ramienia Prezydjum Związku uczestniczył w Zjeździe Prezes Zw. kol. **Borkowski.** Porządek obrad obejmował: 1. Odczytanie protokułu z ostatniego Zjazdu, 2. Sprawozdanie Zarządu Okręgowego. 3. Dyskusja nad sprawozdaniem. 4. Przemówienie Prezesa Zw., kol. Borkowskiego. 5. Uchwalenie wniosków Okręgu na Zjazd Z. Z. M. 6. Wolne wnioski.

Po odczytaniu i przyjęciu protokułu z ostatniego Zjazdu zabrał głos prezes Okręgu — kol. **Hernet,** który szczegółowo omówił wystąpienia Zarządu Okręgowego u władz w sprawach ogólnych, jak też i poszczególnych członków. Sekretarz Okręgu, kol. Kufel zdał sprawozdanie organizacyjne. Skarbnik, kol. Kwiatkowski przedstawił stan kasy, zaznaczając, iż wpłynęło zł. 4.299.69, wydatkowano zł. 3.679.43. Wobec czego obecnie kasa Okręgu posiada zł. 620.26. W imieniu Komisji Rewizyjnej przemawiał kol. Chmielewski.

Nad sprawozdaniem Zarządu Okręgowego rozwinęła się dyskusja, w której szczególny nacisk kładziono na załatwienie spraw postulatowych w D. K. P. Gdańsk. W sprawach tych uchwalono następującą rezolucję:

„Ministerstwo Komunikacji, chcąc uregulować rzeczywiste zapotrzebowanie stanowisk do odpowiednich grup w Dyrekcji Gdańskiej, wyznaczyło Komisję Normizacyjną, która uznała obecny stan obsadzonych miejsc w odpowiednich grupach drużyn parowozowych w stosunku do przebiegu za niewystarczalny i odpowiednio zwiększyła ilość tych stanowisk w budżecie na rok 1929-30.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Gdańsku, opierając się tylko na zwyczaju nieuzasadnionym żadnym zarządzeniem M. K. a wprowadzonym na terenie Dyrekcji Gdańskiej, wprowadziła różne normy czasu wymagane do osiągnięcia wyższej grupy uposażenia.

Zjazd drużyn parowozowych Okręgu Gdańskiego widzi w tym zarządzeniu Dyrekcji stałą tendencję do uszczuplenia stanowisk w budżecie M. K. w wyższych grupach uposażenia. Zjazd kategorycznie protestuje przeciwko wszelkim normom czasu do osiągnięcia wyższej grupy jako niezgodnym z żadnem zarządzeniem M. K. i domaga się kategorycznie wypełnienia wszystkich przewidzianych w budżecie na rok 1929-30 wolnych miejsc.

Zjazd drużyn parowozowych Ok. Gdańskiego stwierdza, że D. K. P. w Gdańsku przez nieprzestrzeganie budżetu M. K. powoduje poszczególne organy administracyjne do układania turnusów przekraczających ustawę o 8 godz. dniu pracy, co w swych skutkach może zwiększać ilość wypadków kolejowych w Okręgu.

Zjazd domaga się w miarę bezpieczeństwa ruchu, ścisłego przestrzegania 8 godz. dnia pracy także dla drużyn zapasowych. Zjazd Okręgowy piętnuje tych wszystkich kol., którzy poza organizacją dopomagają administracji do przekroczenia 8 godz. dnia pracy, jako mających na względzie tylko swoje własne korzyści, a nie wszystkich zorganizowanych w Z. Z. M. Zjazd domaga się od Zarządu Głównego stosowania do takich kol. § 11 statutu Związkowego. Zjazd drużyn parowozowych Ok. Gdańskiego protestuje przeciwko braniu pod uwagę przy awansach kar zniesionych przez amnestję.

Zjazd domaga się jaknajrychlejszego przeniesienia drużyn parowozowych pełniących stale służbę w Gdyni, a stacjonowanych w Wejherowie do Gdyni, dla których to drużyn stosunki służbowe przez jazdy parowozami i jazdami pasażerskiemi są ogromnie utrudnione.

Zjazd domaga się ze względów służbowych przygotowania odpowiednich ilości mieszkań dla drużyn który mają być przeniesione do Gdyni".

Następnie zabrał głos Prezes Zw., kol. Borkowski, który poruszył sprawę awansów w Dyr. Gdańskiej, sprawę przestrzegania 8-o godz. dnia pracy oraz szereg wewnętrznych spraw związkowych.

Po uchwaleniu wniosków na X-ty Walny Zjazd oraz po rozpatrzeniu wolnych wniosków Zjazd zamknięto.

KRAKÓW.

Zjazd dyspozytorów, masz. instruktorów i naczelników parowozowni. Dnia 17 sierpnia 1929 r. odbył się w Krakowie zjazd dyspozytorów, maszynistów instruktorów oraz naczelników parowozowni okręgu krakowskiego.

W obradach uczestniczyli: Prezes sekcji dyspozytorów Z. Z. M. kol. **Lisowski** Jan, Wiceprezes Okręgu krakowskiego kol. **Szymonek** Edmund oraz następujący delegaci: Brachocki Rzeszów, **Proczkowski** Sucha, **Kamiński** Jasło, **Zabłocki** Żywiec, **Kosek** Bielsko, **Bobrowski** Jaworzno, **Zimmermann** Szczakowa.

Po wysłuchaniu obszernego sprawozdania Prezesa sekcji Dyspozytorów kol. Lisowskiego z działalności Prezydjum i Zarządu Głównego w sprawach sekcji, wywiązała się rzeczowa dyskusja w której brali udział wszyscy obecni.

Skarżono się powszechnie na dotkliwą obniżkę poborów ubocznych. Zawiadowców parowozowni małych, którzy równocześnie pełnią służbę dyspozytora, zwracali się do Zarządu z prośbą o interwencję w M. K. celem przywrócenia im ryczałtu dyspozytorskiego. Pozatem podnosili zawiadowcy parowozni okoliczność, że ich dochody uboczne spadły niemal do zera, gdyż wynoszą często zaledwie po kilka złotych miesięcznie.

Po ukończeniu dyskusji uchwalono rezolucję następującej treści:

„Zebrani dyspozytorzy, maszyniści instruktorzy i zawiadowcy parowozowni uchwalają pełne zaufanie Prezesowi Sekcji Dyspozytorów kol. **Lisowskiemu,** prezesowi Okręgowemu i wiceprezesowi Związku kol. Spytowi oraz Zarządowi Głównemu Z. Z. M. za wytężoną pracę celem zrealizowania postulatów tych kategoryj pracowników.

Równocześnie zebrani potępiają niecną robotę tych jednostek, które starają się podważyć autorytet i siłę Związku".

ŁÓDŹ KALISKA.

Katastrofa na stacji Karolew. Otrzymaliśmy z koła Łódź Kaliska następującą korespondencję:

Dnia 14 sierpnia b. r. o godz. 6-ej zdarzyła się na stacji Karolew pod Łodzią poważna katastrofa. Powodem katastrofy było mylne skierowanie pociągu Nr. 3371, idącego z Chojn zamiast na Karolew — na tor wiodący do Skarżyskiego. Tender zdążającego do Chojn parowozu Tp. 2, idącego tyłem, wrył się w tender parowozu Tr. 20, prowadzącego pociąg Nr. 3371. Obydwa tendry zostały oczywiście zniszczone, nadto zaś wagony: służbowy i wojskowy, idące w pociągu Nr. 3371, pod naporem 50-ciu ładownych wagonów zostały zdruzgotane, a w wagonie służbowym pociągu Nr. 3371 wybuchł pożar. W wagonie wojskowym wśród strasznych męczarni straciło życie 5-ciu żołnierzy, zaś w wagonie służbowym spaliło się dosłownie 2 osoby, t. j. nadkonduktor i zwrotniczy. Na parowozie Tp. 2 pomocnik maszynisty kol. *Antoni Szponder* w chwili, gdy dociągał hamulec, został przygnieciony wyrzuconym do góry tendrem tak, że trupa udało się wydobyć dopiero na drugi dzień.

Pogrzeb wojskowych ofiar katastrofy odbył się z honorami wojskowemi dnia 16-go sierpnia b. r. Pogrzeb kolejarzy, którym zajęło się miejscowe koło Z. Z. M., odbył się dnia następnego.

W pochodzie pogrzebowym uczestniczyło kilkadziesiąt tysięcy ludzi, oddając w ten sposób ostatnią posługę ofiarom obowiązku, padłym na posterunku służbowym.

W orszaku pogrzebowym zauważyliśmy naczelnika parowozowni p. *Felda,* jego pomocnika p. *Wsciślickiego,* reprezentantów: p. wojewody i starosty łódzkiego, wyższe władze policyjne oraz liczne duchowieństwo. Koła ZZM i ZZDK wystąpiły ze sztandarami. *Reprezentantów DKP w Warszawie nie było.*

Wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie, Zarząd koła ZZM w Łodzi wyraża podziękowanie.

Tomaszewski,
sekretarz koła ZZM wŁodzi.

SPROSTOWANIE. Do korespondencji z Łodzi, zamieszczonej w N-rze 17 (151) „Maszynisty" z r. b., strona 115, zakradła się pomyłka. Wyrażone tam podziękowanie za dostarczenie wagonu pulmanowskiego dla wycieczki na P. W. K. skierowane być winno pod adresem *Wydziału Eksploatacyjnego DKP w Warszawie,* nie zaś w Poznaniu — co niniejszem prostujemy.

KUTNO.

p. kol. Józef Skrzetuski. Dnia 1 lipca b. r. zmarł członek K. M. Z. Z. M. w Kutnie ś. p. kol. Józef Skrzetuski. W zmarłym tracimy karnego i wzorowego członka i szanowanego powszechnie kolegę. Cześć Jego pamięci.

Koło Z. Z. M. w Kutnie.

WARSZAWA WSCHODNIA I WILEŃSKA.

Rezolucja w sprawie pragmatyki. Na zebraniu członków Koła Warszawa Wschodnia i Wileńska w dniu 30. VIII. 1929 r. uchwalono w sprawie pragmatyki służbowej następującą rezolucję:

Walne zebranie członków Koła Z. Z. M. Warszawa Wschodnia i Wileńska w dniu 30. VIII. 1929 r. po wysłuchaniu przemówień członków Prezydjum Związku w sprawie wydanej ostatnio pragmatyki służbowej stwierdza, iż pragmatyka ta jest niemożliwa do przyjęcia. Zebrani akceptują w całej rozciągłości rezolucję, uchwaloną przez Zarząd Główny w dniu 16 sierpnia 1929 r. i proszą Prezydjum Związku aby usilnie i stanowczo broniło praw pracowników naruszonych wydaną pragmatyką. Ze swej strony zebrani przyrzekają solidarność i deklararują gotowość poparcia Prezydjum każdej chwili i wszelkimi środkami".

GRUDZIĄDZ.

Rezolucja Zebrania z dnia 26.VIII b. r. Członkowie Z. Z. M. koła Grudziądz, na zebraniu w dniu 26 sierpnia b. r. po wysłuchaniu sprawozdania delegata na X-ty Walny Zjazd kol. Reicha tudzież wywodów Wice - Prezesa Okręgu kol. Szumielewicza uchwalili po przeprowadzeniu dyskusji następującą rezolucję:

„Wyrażamy uznanie Zarządowi Głównemu Z. Z. M. za dotychczasową intensywną pracę w obronie i na rzecz postulatów naszych, w szczególności zaś za działalność w interesie naszej Dyrekcji, podjętą energicznie i skutecznie przez kol. Prezesa Związku Borkowskiego. Prosimy kol. Borkowskiego aby nadal dokładał staraà aby przyznane dla naszej Dyrekcji etaty dla służby parowozowej były natychmiast i w całości obsadzone.

Sprawę stosunku naszego przystąpienia Z. Z. M. do Związku Stowarzyszeń Zawodowych pozostawiamy czasowi, który skutki tego przystąpienia wyjaśni i uwidoczni. Tymczasem uważamy za swój obowiązek przeciwstawić się stanowczo wszelkim próbom siania zamętu i rozbijania jedności organizacyjnej i oświadczamy, iż staniemy zawsze solidarnie w obronie powagi naszego Związku. Wobec tego potępiamy warcholską robotę niektórych członków jak to np. miało miejsce w kole Tczew, jako szkodliwą dla organizacji. Przeciwko próbom szerzenia w ten sposób zamętu, protestujemy niniejszem jaknajusilniej".

SKIERNIEWICE.

W dniu 3.VII 1929 r. odbyło się w Skierniewiach inauguracyjne otwarcie kołka technicznego, na które przybyli p. inż. Kruszewski i kol. Komorowski. W sali teatru „Kultura" odbył się odczyt p. inż. Komorowskiego pod tytułem „Stulecie parowozu" przy obecności 100 czł. i zaproszonych gości. W czasie przerw przygrywała orkiestra kolejowa parowozowni Skierniewice.

Wobec dużej popularności jaką się cieszy za pracę dla członków Z. Z. M. prelegent p. inż. Kruszewski, obecni w dowód uznania po zakończeniu odczytu darzyli go długo niemilknącemi oklaskami.

Prezes:	Sekretarz
Jaworowski	**Stachurski**

LESZNO.

Otwarcie Kółka Technicznego. Dnia 1 lipca b. r. odbyło się uroczyste otwarcie Kółka Technicznego przy kole ZZM w Lesznie z odczytem p. inż. St. Kruszewskiego p. t. *„Stulecie parowozu"*.

W uroczystości wzięli udział: prelegent p. inż. *Kruszewski*, naczelnik parowozowni p. *Schneider*, jego zastępca p. *Ruks*, zawiadowca warsztatów kolejowych p. *Ciszewski*, pomocnik naczelnika par. p. *Maniewski*, redaktor „Głosu Leszczyńskiego" p. *Machalewski*, z ramienia Centrali ZZM delegowany w tym celu sekretarz Z. O. w Poznaniu kol. *Bąk*, wielu innych gości oraz 64 członków koła ZZM w Lesznie.

Zebranie zagaił prezes K. M. Leszno kol. *Marcinkowski*, następnie zaś przemawiał przewodniczący kółka kol. *Wachowiak*. Obaj mówcy witali szan. prelegenta i przybyłych gości oraz wskazywali na doniosłe znaczenie samokształcenia maszynistów w dziedzinie technicznej.

Z kolei p. inż. Kruszewski wygłosił interesujący odczyt p. t. „Stulecie parowozu", ilustrując swoje wywody licznemi i stosownie dobranemi przeźroczami.

Po zakończeniu odczytu odpowiadał p. inż. Kruszewski na liczne interpelacje słuchaczy, dotyczące zagadnień, poruszanych w odczycie.

Prasa miejscowa umieściła o odczycie obszerne i przychylne wzmianki.

CZEREMCHA.

Zebranie Koła. Dnia 8 sierpnia 1929 r. odbyło się Walne Zebranie koła ZZM Czeremcha, na którem delegat koła na V-ty Walny Zjazd w Poznaniu kol. *Wysocki* zdał sprawę z przebiegu i rezultatów obrad Zjazdu.

Po wyczerpującej dyskusji ogół zebranych przyjął z zadowoleniem wiadomość o przyłączeniu ZZM do Centrali związków klasowych oraz wyraził Zarządowi Głównemu podziękowanie za pracę w ubiegłym okresie. Nadto zebrani wyrazili przekonanie, iż Zarząd nadal, jak dotąd, dokładać będzie wszystkich sił, aby postulaty X Walnego Zjazdu zostały zrealizowane.

JAROCIN.

Jubileusz kol. Lipki Władysława. Dnia 19 września b. r. obchodził kol. Lipka Władysław jubileusz 25-cioletniej pracy w kolejnictwie.

Zacnemu kol. Jubilatowi, który cieszy się pełnią sił i zdrowiem, a dzięki osobistym służbowym swoim zaletom zaznaje powszechnego poważania, składa Koło miejscowe Z. Z. M. w Jarocinie życzenia jaknajdłuższej, owocnej pracy w zdrowiu i pomyślności.

NAKŁO.

Skład Zarządu Koła. Na Walnem Zebraniu koła ZZM w Nakle w dniu 26.VIII b. r. wybrano Zarząd koła w składzie następującym: Przew. kol. *Hudy* Józef, sekretarz kol. *Kubisz* Kazimierz, skarbnik kol. *Brieger* Józef.

WILNO.

Walne Zebranie Koła. Dn. 21.VI 1929 odbyło się Walne Zebranie członków Koła miejscowego. W zebraniu uczestniczyli z ramienia Prezydjum: Prezes Zw. — kol. **Borkowski** i Sekretarz Zw. — kol. **Siadak.** Porządek dzienny obejmował: 1. Sprawozdanie Zarządu Koła z działalności za ubiegły okres. 2. Wybór Zarządu Koła. 3. Przemówienia przedstawicieli Centrali Zw. 4. Wolne wnioski. Zebraniu przewodniczył kol. Łapiński, sekretarzował kol. Grzesikowski.

Sprawozdanie z działalności Zarządu Koła za ubiegły okres przyjęto bez dyskusji do wiadomości. Zarząd Koła wybrano w następującym składzie: Przewodniczący — kol. **Grzesikowski** Antoni, Sekretarz — kol. **Burlingis** Józef i Skarbnik — kol. **Chruściel** Fortunat, Członkowie Zarządu — kol. **Niemuns** Jan, **Szczepczyński** Walerjan i **Szulakowski** Zygmunt, Kom. Rew. — kol. **Konrad** Kazimierz, **Bychowiec** Wacław.

Następnie zabiera głos kol. Borkowski, który omawia szereg wewnętrznych spraw związkowych.

Po załatwieniu spraw miejscowych — zebranie zakończono.

RADZIWIŁŁÓW.

Walne Zebranie Koła. Dn. 9.VIII 1929 odbyło się Walne Zebranie Członków Koła miejscowego z następującym porządkiem dziennym: 1. Sprawozdanie delegata ze Zjazdu w Poznaniu. 2. Sprawozdanie Zarządu Koła z działalności za ubiegły okres. 3. Udzielenie absolutorjum ustępującemu Zarządowi. 4. Wybór nowego Zarządu Koła. 5. Wolne wnioski.

Kol. Sawicki zdał sprawozdanie z przebiegu obrad X-tego Walnego Zjazdu, które zebrani przyjęli do wiadomości. Po zdaniu przez Zarząd Koła sprawozdania za ubiegły okres zebrani po krótkiej dyskusji uchwalili absolutorjum ust. Zarządowi Koła. Następnie wybrano nowy Zarząd Koła w tym samym składzie, co poprzednio t. zn. Przewodniczący — kol. **Sawicki** Leonard, zast. przew. — kol. **Szmigielski** Stan. Sekretarz — kol. **Hernik** Kazimierz, Skarbnik — kol. **Marusyn** Jan, kom. Rew. — kol. **Buder** Jan.

MYSŁOWICE.

Walne Zebranie Koła. Dnia 23 sierpnia 1919 r. odbyło się Walne Zebranie Koła Z. Z M. w Mysłowicach. W zebraniu uczestniczył z ramienia Zarządu Okręgowego kol. **Sobczak.**

Po wyjaśnieniu nieporozumień, wynikłych z powodu Zebrania w dniu 17 lipca b. r. przystąpiono do wyboru nowego zarządu do którego weszli następujący koledzy: Przewodniczący kol. **Wyrwas**, zast. przew. kol. **Hadrys**, sekretarz kol. **Ruttkay**, zas. sekr. kol. **Wocka** i skarbnik kol. **Synowiec.** Wszyscy wymienieni wybrani zostali jednogłośnie. Do komisji rewizyjnej wybrano kolegów: **Kozłowskiego, Kulprę i Włodarczyka.**

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1929 r.

(Dz. Ustaw Nr. 57/29 poz. 448)

O PRAWACH EMERYTALNYCH ETATOWYCH PRACOWNIKÓW KOLEJOWYCH

Na podstawie art. 28 i 29 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 568) zarządza co następuje:

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Do czasu wprowadzenia w życie ubezpieczenia emerytalnego pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" oraz ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków pracownicy etatowi tego przedsiębiorstwa, jako też pozostałe po nich wdowy i sieroty, mają prawo do zaopatrzeń według zasad, określonych niniejszem rozporządzeniem, pod warunkiem, że są obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub Wolnego Miasta Gdańska.

Opłata.

§ 2. Pracownicy, nieobjęci ustępem drugim niniejszego paragrafu, wnoszą miesięczną opłatę w wysokości 6% kwoty uposażenia oraz dodatków, należnych wszystkim pracownikom etatowym przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" na obszarze Rzeczypospolitej w wymiarze dla samotnych (§ 46).

Opłata miesięczna pracowników parowozowych, zajętych stale na parowozach, oraz pracowników w służbie konduktorskiej, zajętych stale przy obsłudze pociągów, wynosi 9% kwoty uposażenia oraz dodatków należnych wszystkim pracownikom etatowym przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" na obszarze Rzeczypospolitej w wymiarze dla samotnych (§ 13 ust. ostatni, § 46).

Dodatki do uposażenia na obszarze Wolnego Miasta Gdańska podlegają tak według ustępu pierwszego jak i drugiego niniejszego paragrafu tylko wówczas opłacie, jeśli przyznane zostały wszystkim etatowym pracownikom przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" tamże zatrudnionym, z tych samych tytułów, jak dodatki przyznane pracownikom etatowym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, podlegające tej opłacie.

Ustalenie wysługi emerytalnej.

§ 3. Czas spędzony przed objęciem pracownika niniejszem rozporządzeniem na służbie państwowej, lub samorządu terytorjalnego tak w Państwie Polskiem jak i w jednem z byłych państw zaborczych, opłacany opłatą, składkami emerytalnemi, lub zabezpieczeniowemi, oraz czas spędzony na państwowej służbie kolejowej, jako też na kolejowej służbie prywatnej, bez względu na to, czy to była służba w Państwie Polskiem, czy w jednem z byłych państw zaborczych, opłacany opłatą, składkami emerytalnemi, lub zabezpieczeniowemi, zalicza się do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, bez opłaty, o ile pracownik składek tych nie podjął, ani też za okresy służby samorządu terytorjalnego, względnie kolejowej służby prywatnej nie otrzymuje emerytury, lub renty, względnie nie pobrał odprawy (§ 47, 48).

Temsamem traci pracownik na rzecz Skarbu Państwa wszelkie prawa, służące mu z tytułu wpłacenia rzeczonych składek.

O ile pracownik podjął wpłacone składki, lub też za okresy służby samorządu terytorjalnego, względnie kolejowej służby prywatnej otrzymał emeryturę, rentę lub odprawę, zalicza się dany okres na zasadach postanowień ustępu szóstego niniejszego paragrafu.

Właściwe instytucje ubezpieczeniowe przekażą przedsiębiorstwu „Polskie Koleje Państwowe", zgodnie z postanowieniami odnośnej ustawy ubezpieczeniowej, względnie rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydanego w porozumieniu z Ministrem Komunikacji, udziały tych pracowników, objętych niniejszem rozporządzeniem, którym zaliczono z mocy ustępu pierwszego niniejszego paragrafu do wysługi emerytalnej czas poprzedniej służby, opłacany składkami ubezpieczeniowemi (emerytalnemi) z tytułu ustawowego obowiązku ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, na starość i na wypadek śmierci, względnie których opłaty (należności za zaliczenie) przekazało przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" danej instytucji ubezpieczeniowej z mocy § 11 ust. 2.

Czas spędzony na służbie w Wojsku Polskiem, a mianowicie na służbie czynnej, na ćwiczeniach oraz w czasie mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska, do stopy wojennej, zalicza się do wysługi emerytalnej bez opłaty.

Czas spędzony przed objęciem pracownika niniejszem rozporządzeniem na służbie państwowej, lub samorządu terytorjalnego, tak w Państwie Polskiem jak i w jednem z byłych państw zaborczych nieopłacany opłatą, składkami emerytalnemi, lub zabezpieczeniowemi, oraz czas, spędzony na służbie kolejowej, tak państwowej, jak i prywatnej, bez względu na to, czy to była służba w Państwie Polskiem, czy w jednem z byłych państw zaborczych, nieopłacany opłatą, składkami emerytalnemi, lub zabezpieczeniowemi, zalicza się na żądanie pracownika do jego wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, opłatnie. Pracownik uiszcza za to zaliczenie należność w wysokość sumy opłat określonych w § 2 ust. 1, obliczonych od kwoty podstawy wymiaru zaopatrzenia (§ 12) w miesiącu zgłoszenia odnośnego żądania, za cały okres, podlegający zaliczeniu wraz z 6% rocznemi odsetkami składanemi. Odsetki te oblicza się w stosunku miesięcznym za okres, podlegający zaliczeniu, w stosunku zaś rocznym za resztę okresu wysługi emerytalnej, osiągniętej na podstawie tego zaliczenia w dniu formalnego dokonania zaliczenia (§ 50).

Okres studjów na jednym z wydziałów uniwersytetu, lub w równorzędnym zakładzie naukowym, zalicza się na żądanie pracownika do jego wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, opłatnie, jeżeli czas studjów nie biegnie równolegle z czasem służby, zaliczalnym do tej wysługi emerytalnej i tylko w przypadkach całkowitego zakończenia studjów przepisanymi egzaminami, jednak w ilości nie wyżej, jak 4 lata. Pracownik uiszcza za to zaliczenie należność, obliczoną według postanowień ustępu szóstego niniejszego paragrafu (§ 49).

Wdowa i sieroty po zmarłym pracowniku, lub emerycie, który nie uiścił w całości należności za zaliczenie, korzystają z zaliczenia okresu, odpowiadającego części należności, uiszczonej z tytułu tego zaliczenia; pragnąc zaś korzystać z zaliczenia pełnego okresu, muszą uiścić zaległą część tej należności.

Zarówno emeryt jak i pozostała po nim wdowa, względnie dzieci, korzystają z zaliczenia dopiero od pierwszego dnia miesiąca następującego po całkowitem wpłaceniu należności za to zaliczenie (§ 51).

Pracownikowi (emerytowi) jak i pozostałej po nim wdowie względnie dzieciom, którzy przed zupełnem wpłaceniem należności za zaliczenie zrezygnują z tego zaliczenia, zwraca się całą wpłaconą kwotę.

W razie przyjęcia na służbę emeryta, który pobierał zaopatrzenie emerytalne z funduszów państwowych i objęcia go z mocy § 1 niniejszem rozporządzeniem (§ 16 p. 6) zalicza się bezpłatnie do jego wysługi emerytalnej, zaczynającej się od dnia ponownego objęcia służby, cały okres, który stanowił podstawę wymiaru zaopatrzenia.

W razie przyjęcia na służbę i objęcia z § 1 niniejszem rozporządzeniem byłego pracownika kolejowego, byłego funkcjonarjusza państwowego, lub byłego zawodowego wojskowego, z którym rozwiązano stosunek służbowy i któremu z tego powodu wypłacono odprawę z mocy § 18, albo na podstawie innych przepisów emerytalnych, zalicza się do jego wysługi emerytalnej, zaczynającej się od dnia ponownego objęcia służby, cały okres poprzedniej wysługi emerytalnej po uprzednim zwrocie sumy, otrzymanej tytułem odprawy.

Do wysługi emerytalnej nie wlicza się okresu urlopu bez uposażenia; wyjątek stanowią urlopy, otrzymane na czas piastowania mandatu poselskiego, lub senatorskiego, albo też na czas sprawowania czynności w związkach zawodowych lub w kooperatywach, o ile pracownik uiszczał w czasie tych urlopów opłaty miesięczne, określone w § 2, lub o ile po ukończeniu urlopu uiści je w terminie trzymiesięcznym, licząc od dnia objęcia służby.

Zaświadczenie o wysłudze emerytalnej.

§ 4. Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" obowiązane jest wydać każdemu pracownikowi, objętemu niniejszem rozporządzeniem zaświadczenie, stwierdzające, od jakiej daty liczy

mu się nieprzerwanie wysługę emerytalną.

W zaświadczeniu nie uwzględnia się okresu, który ma być zaliczony opłatnie, dopóki należność za to zaliczenie nie zostanie całkowicie wpłacona.

Prawo wyboru zaopatrzeń.

§ 5. Z funduszów państwowych można pobierać tylko jedno zaopatrzenie emerytalne, wdowie, względnie sieroce. W razie, gdyby pracownikowi, względnie pozostałej po nim rodzinie, służyło także z innego tytułu prawo do zaopatrzenia emerytalnego, wdowiego, względnie sierocego, wypłacanego z funduszów państwowych, uprawniony ma prawo wyboru.

Powyższe prawo wyboru zaopatrzeń realizuje uprawniony w formie zrzeczenia się prawa do jednego z nich.

Wyjątek stanowią zaopatrzenia, do których uzyskano prawo z mocy ustawy z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212), których pobieranie przysługuje uprawnionym pomimo, że pobierają zaopatrzenia z mocy niniejszego rozporządzenia.

Przyznanie świadczeń.

§ 6. Wszelkie świadczenia, wynikające z niniejszego rozporządzenia, przyznają i wymierzają urzędy upoważnione przez Ministra Komunikacji.

Wypłata zaopatrzeń.

§ 7. Zaopatrzenia, należne z mocy niniejszego rozporządzenia, wypłaca się każdego miesiąca zgóry.

Zaopatrzenia, do których prawo powstało z tytułu pełnienia służby kolejowej ostatnio na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, wypłaca się na obszarze Wolnego Miasta Gdańska w walucie gdańskiej. W razie przesiedlenia się uprawnionego w granice Rzeczypospolitej Polskiej, zaopatrzenie podlega przerachowaniu według zasad przyjętych dla pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe", zatrudnionych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem dodatków, wliczanych do podstawy wymiaru (§ 12, § 2), analogicznych zaopatrzeń, należnych uprawnionym z tytułu pełnienia służby kolejowej ostatnio w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, w miejscowościach zaliczonych do pierwszej klasy dodatku na mieszkanie.

Zmiany wysokości przyznanych zaopatrzeń.

§ 8. Ogólne zmiany uposażenia kolejowych pracowników kolejowych, lub wysokości dodatków podległych opłacie (§ 2), przyznanie kolejowym pracownikom etatowym nowych dodatków, podległych opłacie, lub wstrzymanie wypłaty rzeczonych dodatków dotychczasowych, będzie stosowane do zaopatrzeń przyznanych z mocy niniejszego rozporządzenia.

Natomiast wszelkie zmiany wysokości uposażenia lub dodatków, podległych opłacie, spowodowane tylko przeszeregowaniem poszczególnych stanowisk, lub zmianami ekonomicznych stosunków lokalnych, albo też dotyczące tylko poszczególnych grup pracowników, nie mają wpływu na wysokość zaopatrzeń, do których powstało prawo przed terminem wprowadzenia w życie tych zmian.

Prawo pobierania dodatku ekonomicznego na żonę służy emerytom analogicznie i tak długo, jak pracownikom etatowym przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe".

Zapowiedzenia i zajęcia.

§ 9. Zaopatrzenia emerytalne, zaopatrzenia wdowie i sieroce oraz odprawy mogą ulec zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu tylko z tytułu alimentów, oraz zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu, lub administracyjnemu tylko z tytułu należności Skarbu Państwa, obciążających uprawnionego.

Wysokość zapowiedzeń i zajęć wynosi: dla alimentów 2/5 zaopatrzeń względnie odprawy, dla należności Skarbu Państwa 1/5 zaopatrzeń, a 2/5 odprawy.

Pośmiertne, względnie kwota należna tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (§ 41) oraz odszkodowania i odprawy przyznane z mocy § 42, 43, 44 i 45 nie ulegają zapowiedzeniu ani zajęciu.

Odwołanie.

§ 10. Przeciw orzeczeniom, wydanym w sprawach unormowanych niniejszem rozporządzeniem służy prawo odwołania w terminie 30-dniowym, w normalnym toku instancji.

Bieg terminu rozpoczyna się z dniem następującym po dniu doręczenia orzeczenia.

Jeśli koniec terminu przypada na niedzielę lub święto ustawowe, termin upływa następnego dnia powszedniego. Terminu nie uważa się za zaniedbany, jeśli przed jego upływem odwołanie wysłano pocztą.

Rozdział II.

ZAOPATRZENIE EMERYTALNE

Prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 11. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego nabywa pracownik przez rozwiązanie stosunku służbowego,

1) jeśli ukończył 60 lat życia i ma co najmniej 10 lat wysługi emerytalnej,

2) bez względu na wiek, jeśli należałoby mu się pełne zaopatrzenie emerytalne (§ 13 ust. 1),

3) jeśli stosunek służbowy rozwiązano z powodu fizycznej lub umysłowej niezdolności pracownika do pełnienia obowiązków służbowych, a pracownik ma co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej,

4) bez względu na okres osiągniętej wysługi emerytalnej, jeśli stosunek służbowy rozwiązano z powodu niezdolności pracownika do pełnienia obowiązków służbowych, spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem, któremu uległ z powodu lub w czasie pełnienia służby.

Pracownik nie ma prawa do zaopatrzenia emerytalnego z mocy niniejszego punktu, jeśli wypadek spowodował rozmyślnie lub wskutek popełnienia czynu karygodnego, stwierdzonego w drodze sądowo-karnej.

5) jeśli stosunek służbowy rozwiązano z innych powodów, aniżeli z powodu niezdolności pracownika do pełnienia obowiązków służbowych, z wyjątkiem z powodu wydalenia za karę lub rezygnacji pracownika ze służby, a pracownik ma co najmniej 10 lat wysługi emerytalnej,

6) ponadto nabywa pracownik, z którym rozwiązano stosunek służbowy na zasadzie orzeczenia dyscyplinarnego, prawo do zaopatrzenia emerytalnego, względnie do części tego zaopatrzenia stosownie do brzmienia orzeczenia, jeśli ma co najmniej 10 lat wysługi emerytalnej. Jeżeli odnośne orzeczenie dyscyplinarne nie orzeka o prawie do zaopatrzenia emerytalnego, względnie do jego części, pracownik nie nabywa prawa tego nawet w razie zaistnienia warunków, określonych w p. 1 względnie p. 2.

W razie, jeśli pracownik, z którym rozwiązano stosunek służbowy, nie nabędzie z mocy niniejszego paragrafu prawa do zaopatrzenia emerytalnego, przekaże przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" właściwej instytucji ubezpieczeniowej sumę opłat, uiszczonych przez pracownika w myśl § 2, oraz sumę należności uzyskanych na zasadzie § 3 za zaliczenie okresu poprzedniej służby, celem zaliczenia mu odpowiedniego okresu ubezpieczenia zgodnie z przepisami, które ustali rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydane w porozumieniu z Ministrem Komunikacji, o ile pracownik ten do trzech lat, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego, podejmie pracę uzasadniającą ustawowy obowiązek ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, na starość i na wypadek śmierci.

Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" zwolnione jest od obowiązku wpłacenia kwot powyższych właściwej instytucji ubezpieczeniowej w razie wypłacenia pracownikowi odprawy z mocy § 18.

Podstawa wymiaru zaopatrzenia.

§ 12. Dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego przyjmuje się miesięczną kwotę, od której uprawniony ostatnio wniósł opłatę, określoną w § 2.

Wymiar zaopatrzenia emerytalnego.

§ 13. Za okres do 10 lat wysługi emerytalnej włącznie zaopatrzenie emerytalne wynosi 40% kwoty, przyjętej w myśl § 12 niniejszego rozporządzenia dla ustalenia podstawy wymiaru. Za każdy dalszy rok wysługi wzrasta zaopatrzenie o 2,4% tej kwoty tak, że po osiągnięciu 35 lat lub więcej wysługi emerytalnej, wynosi 100% kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru (pełne zaopatrzenie emerytalne).

Ułamki roku, wynoszące więcej niż 6 miesięcy, liczy się przy wymiarze zaopatrzenia jako pełny rok, wynoszących zaś 6 miesięcy lub mniej nie uwzględnia się.

Jeśli pracownik, który z mocy § 11 ust. 1 p. 3 względnie p. 4, nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, nie ma jeszcze 15 lat wysługi emerytalnej, zaopatrzenie wynosi 50% kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru (§ 12).

Każdy pełny rok, opłacany podwyższoną opłatą (§ 2), liczy się przy wymiarze zaopatrzenia półtorakrotnie. Ułamki roku liczy się pojedyńczo.

Termin rozpoczęcia wypłaty zaopatrzeń emerytalnych.

§ 14. Prawo pobierania zaopatrzenia emerytalnego służy uprawnionemu od

dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego.

Poddawanie emerytów oględzinom lekarskim, oraz powołanie ich na służbę.

§ 15. Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" może poddawać oględzinom lekarskim emeryta, któremu przyznano zaopatrzenie emerytalne na zasadzie postanowień § 11 ust. 1 p. 3 lub p. 4, a który nie ukończył jeszcze 55 roku życia. W razie stwierdzenia, że emeryt odzyskał zdolność do pełnienia obowiązków służbowych, przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" ma prawo powołać go na służbę, jednak na stanowisko nie niższe od zajmowanego przed rozwiązaniem stosunku służbowego (§ 16 p. 5, § 17 ust. ostatni).

Emeryt, któremu przyznano zaopatrzenie emerytalne na zasadzie § 11 ust. 1 p. 5, może być w ciągu 6 pierwszych miesięcy, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego, powołany na służbę na stanowisko nie niższe od zajmowanego przed rozwiązaniem stosunku służbowego (§ 16 p. 5).

Zgaśnięcie prawa do zaopatrzenia.

§ 16. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego gaśnie:

1) w razie śmierci emeryta,

2) jeśli emeryt utraci obywatelstwo polskie lub obywatelstwo Wolnego Miasta Gdańska,

3) gdy emeryt zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazany, skazanie zaś pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego lub utratę prawa pobierania zaopatrzenia emerytalnego (§ 22 i 31).

4) w razie wstąpienia emeryta do klasztoru,

5) jeśli emeryt powołany na służbę (§ 15) nie uczyni zadość wezwaniu w terminie 30-dniowym, licząc od dnia otrzymania wezwania;

6) w razie przyjęcia emeryta na stałą służbę kolejową lub na stałą inną służbę państwową (§ 3, ust. 11).

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia emerytalnego.

§ 17. Wypłatę zaopatrzenia emerytalnego wstrzymuje się:

1) na okres przebywania ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej lub Wolnego Miasta Gdańska, z wyjątkiem, jeśli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego zaopatrzenia,

2) na okres piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego,

3) na okres przebywania w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego (§ 20, 29, 38).

Po ustaniu przyczyny wstrzymania wypłaty zaopatrzenia emerytalnego wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu się o nie.

Nadto można czasowo wstrzymać wypłatę zaopatrzenia emerytalnego emerytowi, który w przypadku przewidzianym § 15 ust. 1 uchyla się od oględzin lekarskich. Wypłatę wstrzymanego czasowo zaopatrzenia emerytalnego wznawia się, względnie powołuje się emeryta na służbę dopiero wówczas, gdy emeryt podda się tym oględzinom. W razie wznowienia wypłaty zaopatrzenia wypłaca się je za cały okres przerwy od dnia następującego po dniu czasowego wstrzymania go, jeśli emeryt usprawiedliwi zwłokę w poddaniu się oględzinom lekarskim; w przeciwnym razie wypłaca się je od pierwszego dnia następującego miesiąca po dniu dokonania oględzin lekarskich.

Odprawa.

§ 18. W razie rozwiązania stosunku służbowego otrzymuje pracownik, który nie uzyskał prawa do zaopatrzenia emerytalnego, na żądanie, za każdy pełny rok służby jednorazową odprawę w wysokości kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12).

W razie rozwiązania stosunku służbowego na zasadzie orzeczenia dyscyplinarnego pracownik nabywa prawa do odprawy, względnie do części jej stosownie do brzmienia orzeczenia dyscyplinarnego.

W razie rezygnacji ze służby, rozwiązania stosunku służbowego na zasadzie orzeczenia dyscyplinarnego nie orzekającego o przyznaniu odprawy lub jej części, lub też w razie wypłacenia właściwej instytucji ubezpieczeniowej należności z § 11 ust. 2, nie przysługuje pracownikowi prawo do jednorazowej odprawy.

Rozdział III.
ZAOPATRZENIE WDOWIE.

Prawo do zaopatrzenia wdowiego.

§ 19. Prawo do zaopatrzenia wdowiego służy:

1) wdowie po emerycie, który w dniu śmierci miał prawo do zaopatrzenia emerytalnego,

2) wdowie po pracowniku, który w dniu śmierci miał co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej,

3) wdowie po pracowniku, bez względu na okres jego wysługi emerytalnej, jeśli przyczyną śmierci jego był nieszczęśliwy wypadek, uprawniający do pobierania zaopatrzenia emerytalnego (§ 11 ust. 1 p. 4).

Wdowa niema prawa do zaopatrzenia wdowiego:

1) jeśli w dniu śmierci męża nie żyła z nim w wspólności małżeńskiej, rozdział zaś małżeństwa przeprowadzono sądownie bez obowiązku męża do jej utrzymania,

2) jeśli zawarła związek małżeński w ciągu ostatnich sześciu miesięcy przed śmiercią pracownika, o ile w tym czasie pracownik z powodu choroby, która spowodowała śmierć jego, nie pełnił już służby,

3) jeśli zawarła związek małżeński z emerytem, o ile emeryt po zawarciu tego związku nie wstąpił ponownie na służbę przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" i nie został objęty z mocy § 1 niniejszem rozporządzeniem.

Zaopatrzenie żony emeryta umieszczonego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego.

§ 20. Żonie emeryta, umieszczonego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego (§ 38) służy na czas wstrzymania wypłaty zaopatrzenia emerytalnego męża (§ 17 ust. 1 p. 3) prawo do zaopatrzenia wdowiego na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia.

Zaopatrzenie żony zaginionego emeryta.

§ 21. Żonie zaginionego bez wieści emeryta można przyznać tymczasowe zaopatrzenie wdowie na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia.

Wypłatę zaopatrzenia tego wstrzymuje się, jeśli uprawniona po upływie czasu, wymaganego ustawowo do sądowego uznania zaginionego za zmarłego, nie złoży dowodu, że wdrożyła kroki we właściwym sądzie celem uzyskania odnośnej uchwały.

Zaopatrzenie żony w razie skazania męża.

§ 22. Żonie emeryta, który wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym utracił prawo do zaopatrzenia emerytalnego (§ 16 p. 3), można przyznać zaopatrzenie na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia do wysokości zaopatrzenia wdowiego.

Zaopatrzenie to można przyznać na stałe lub na pewien określony przeciąg czasu.

Wymiar zaopatrzenia wdowiego.

§ 23. Zaopatrzenie wdowie wynosi 50% tego zaopatrzenia emerytalnego, które zmarły mąż pobierał ostatnio przed śmiercią, względnie do którego miałby prawo z mocy § 11 ust. 1 p. 3 względnie p. 4 i § 13.

Zaopatrzenie wdowy, pozostałej po pracowniku (emerycie) wyznania mahometańskiego, wynosi taką część zaopatrzenia wdowiego, obliczonego według postanowień ustępu pierwszego niniejszego paragrafu, ile wdów uprawnionych do zaopatrzenia pozostało po danym pracowniku (emerycie).

Termin rozpoczęcia wypłaty zaopatrzeń wdowich.

§ 24. Prawo pobierania zaopatrzenia wdowiego służy od dnia następnego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, wzgl. zaopatrzenia emerytalnego zmarłego męża.

Zgaśnięcie prawa do zaopatrzenia wdowiego.

§ 25. Prawo do zaopatrzenia wdowiego gaśnie:

1) w razie śmierci wdowy,

2) jeśli wdowa utraci obywatelstwo polskie lub obywatelstwo Wolnego Miasta Gdańska,

3) w razie wypłacenia wdowie odprawy z § 27 p. 2,

4) w razie wstąpienia wdowy do klasztoru,

5) gdy wdowa zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazana, skazanie zaś pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, względnie utratę prawa do zaopatrzenia wdowiego,

6) jeśli wdowa ponownie zawrze związek małżeński (§ 27, p. 3, § 54).

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia wdowiego.

§ 26. Wypłatę zaopatrzenia wdowiego wstrzymuje się:

1) na okres przebywania ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej lub Wolnego Miasta Gdańska, z wyjątkiem jeśli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego zaopatrzenia,

2) na okres piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego.

Po ustaniu przyczyny wstrzymania wypłaty zaopatrzenia wdowiego wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu się o nie.

Odprawy wdowie.

§ 27. 1) Wdowa, która nie nabyła prawa do zaopatrzenia wdowiego, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości sumy sześciokrotnej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12).

Wdowa nie ma prawa do tej odprawy, jeśli prawa do zaopatrzenia wdowiego nie nabyła z powodów, określonych § 19 ust. 2 p. 1 i 3.

2) Wzamian za pobieranie zaopatrzenia można przyznać wdowie na jej żądanie jednorazową odprawę w wysokości sumy jednorocznego zaopatrzenia wdowiego (§ 25 p. 3).

3) W razie ponownego zawarcia związku małżeńskiego otrzymuje wdowa jednorazową odprawę w wysokości sumy jednorocznego zaopatrzenia wdowiego (§ 25 p. 6, § 54).

Rozdział IV.

ZAOPATRZENIE SIEROCE.

Prawo do zaopatrzenia sierocego.

§ 28. Prawo do zaopatrzeń sierocych służy dzieciom ślubnym i uprawnionym:

1) emeryta, który w dniu śmierci miał prawo do zaopatrzenia emerytalnego,

2) pracownika, który w dniu śmierci miał conajmniej 5 lat wysługi emerytalnej,

3) pracownika bez względu na okres wysługi emerytalnej, jeśli przyczyną śmierci jego był nieszczęśliwy wypadek, uprawniający do pobierania zaopatrzenia (§ 11 ust. 1 p. 4).

Prawo do zaopatrzeń sierocych służy pod warunkami wskazanemi p. 1, 2 i 3 ustępu pierwszego niniejszego paragrafu dzieciom także po matce (pracownicy), o ile ojciec ich nie żyje, po nim zaś nie mają prawa do zaopatrzeń sierocych.

Zaopatrzenie dzieci emeryta, umieszczonego w państwowych zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego.

§ 29. Dzieciom emeryta, umieszczonego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego (§ 38) służy na czas wstrzymania wypłaty zaopatrzenia ojca (matki) (§ 17 ust. 1 p. 3) prawo do zaopatrzeń w wysokości zaopatrzeń sierocych na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia.

Zaopatrzenie dzieci zaginionego emeryta.

§ 30. Dzieciom emeryta zaginionego bez wieści, można przyznać tymczasowe zaopatrzenia sieroce na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia. zaopatrzenia emerytalnego (§ 16 p. 3), można przyznać zaopatrzenia na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia do wysokości zaopatrzeń sierocych.

Zaopatrzenia te przyznać można na stałe lub na pewien określony przeciąg czasu.

Wymiar zaopatrzenia sierocego.

§ 32. Zaopatrzenie sieroce na każdą sierotę wynosi:

1) w razie śmierci ojca, jeśli pozostała wdowa ma prawo do pobierania zaopatrzenia wdowiego, 25% kwoty zaopatrzenia emerytalnego, z tem ograniczeniem, że suma zaopatrzeń, przyznanych wszystkich sierotom, nie może przekraczać 100% kwoty zaopatrzenia wdowiego,

2) w razie śmierci ojca, jeżeli wdowa nie żyje lub też nie ma prawa do zaopatrzenia wdowiego, względnie z mocy § 25 lub § 26 nie pobiera zaopatrzenia wdowiego, 1/3 kwoty zaopatrzenia emerytalnego, które zmarły ojciec pobierał, względnie do którego miałby prawo z mocy § 11 ust. 1 p. 3 względnie p. 4 i § 13, z tem ograniczeniem, że suma zaopatrzeń sierocych nie może przekraczać 100% tego zaopatrzenia emerytalnego,

3) w razie śmierci matki (pracownicy, emerytki) 1/3 kwoty zaopatrzenia emerytalnego, które zmarła pobierała, względnie do którego miałaby była prawo z mocy § 11 ust. 1 p. 3 względnie p. 4 i § 13, z tem ograniczeniem, że suma zaopatrzeń sierocych nie może przekraczać 100% kwoty tego zaopatrzenia emerytalnego.

Jeśli pozostało więcej niż czworo (p. 1) względnie więcej niż troje (p. 2, 3) sierot, mających prawo do zaopatrzeń sierocych i wskutek tego suma normalnych zaopatrzeń sierocych przekracza kwotę, wynikłą z ograniczenia ustanowionego p. 1, 2 i 3 ustępu pierwszego niniejszego paragrafu, zmniejsza się odpowiednio i równomiernie poszczególne zaopatrzenie sieroce.

W myśl powyższego postanowienia zmniejszone zaopatrzenia sieroce podwyższa się odpowiednio i równomiernie, aż do normalnej wysokości, w miarę jak poszczególne sieroty tracą prawo do pobierania zaopatrzeń.

Termin rozpoczęcia wpłaty zaopatrzeń sierocych.

§ 33. Prawo do pobierania zaopa-
Wypłatę powyższych zaopatrzeń wstrzymuje się, jeśli uprawnieni po upływie czasu, wymaganego ustawowo do sądowego uznania zaginionego za zmarłego, nie złożą dowodu, że wdrożyli kroki we właściwym sądzie, celem uzyskania odnośnej uchwały.

Zaopatrzenie dzieci w razie skazania emeryta (emerytki).

§ 31. Dzieciom emeryta (emerytki), który wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym utracił prawo do trzeń sierocych służy od pierwszego dnia następującego miesiąca po wstrzymaniu wypłaty uposażenia służbowego ojca (matki), względnie zaopatrzenia emerytalnego ojca (matki).

W przypadkach przewidzianych w § 28 ust. 2 służy to prawo od pierwszego dnia następującego miesiąca po nastaniu dotyczących warunków (śmierci ojca).

Zgaśnięcie prawa do zaopatrzenia sierocego.

§ 34. Prawo do zaopatrzenia sierocego gaśnie:

1) w razie śmierci sieroty,

2) z dniem ukończenia przez sierotę 18 lat życia (§ 36),

3) jeśli sierota zawrze związek małżeński,

4) jeśli sierota utraci obywatelstwo polskie lub obywatelstwo Wolnego Miasta Gdańska,

5) gdy sierota zostanie prawomocnym wyrokiem sądowym skazana, skazanie zaś pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, względnie utratę prawa do zaopatrzenia sierocego.

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia sierocego.

§ 35. Wypłatę zaopatrzenia sierocego wstrzymuje się:

1) na okres przebywania sieroty ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej lub Wolnego Miasta Gdańska, z wyjątkiem, jeśli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego zaopatrzenia,

2) na okres, w którym sierotę uwzględnia się przy wymiarze uposażenia funkcjonarjusza instytucji państwowej lub przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe",

3) w razie wstąpienia sieroty do klasztoru, — na czas przebywania w nim.

Po ustaniu przyczyny wstrzymania wypłaty zaopatrzenia sierocego wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu się o nie.

Przyznanie zaopatrzenia sierocego po ukończeniu 18 lat życia sieroty.

§ 36. Sierota, która ukończyła 18 lat życia, ma prawo do zaopatrzenia sierocego na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia:

1) jeśli z powodu choroby lub ułomności fizycznych lub umysłowych jest niezdolna do zarobkowania i nie ma żadnych źródeł utrzymania,

2) jeśli odbywa studja w zakładach naukowych; w tym przypadku jednak nie dłużej, jak do ukończenia 24 lat życia.

Zaopatrzenie sieroce z niniejszego paragrafu przyznaje się z roku na rok.

Odprawa sierot.

§ 37. Ślubne i uprawnione dzieci pracownika, który zmarł przed osiągnięciem 5 lat wysługi emerytalnej, nie mając prawa do zaopatrzeń sierocych, otrzymują niepodzielnie jednorazową odprawę, w wysokości sześciokrotnej sumy kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12), o ile w dniu śmierci ojca nie ukończyły 18 lat życia i były do śmierci jego na jego utrzymaniu, oraz jeśli wdowa nie żyje lub też nie ma prawa do odprawy z mocy § 27 p. 1.

Uprawnienie z ustępu pierwszego niniejszego paragrafu służy dzieciom także po matce (pracownicy), nie mającym po niej, ani też po ojcu prawa do zaopatrzeń sierocych, jeśli ojciec ich nie żyje, oraz jeśli w dniu śmierci matki (pracownicy) nie ukończyły 18 lat życia i były do jej śmierci na jej utrzymaniu.

Rozdział V.

Koszty utrzymania i leczenia emeryta chorego, umieszczonego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego.

§ 38. W razie umieszczenia emeryta umysłowo chorego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego koszty utrzymania i leczenia pokrywa przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" (§ 17 ust. 1 p. 3, § 20, § 29).

Korzystanie z ulg w państwowych zakładach leczniczych i uzdrowiskach oraz z innych praw, przysługujących pracownikom na służbie.

§ 39. Emeryci mają prawo korzystania z ulg w razie kuracji w państwowych zakładach leczniczych i uzdrowiskach, narówni z funkcjonarjuszami państwowymi, pozostającymi na służbie, oraz prawo korzystania z ulg w zakresie pomocy lekarskiej na równi z pracownikami przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe", pozostającymi na służbie.

Prawo korzystania z ulg w zakresie przejazdów państwowemi środkami komunikacyjnemi i t. p. normują osobne przepisy, wydane przez Ministra Komunikacji.

Zwrot kosztów przesiedlenia.

§ 40. Emeryt ma prawo do zwrotu udowodnionych kosztów jednorazowego, przesiedlenia się z rodziną w granicach obszaru Rzeczypospolitej i Wolnego Miasta Gdańska do wysokości przysługującej pracownikom przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe", pozostającym na służbie, o ile dokona przesiedlenia w ciągu roku, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego.

To samo prawo służy wdowie, względnie dzieciom po pracowniku, zmarłym przed rozwiązaniem stosunku służbowego, względnie po emerycie który nie skorzystał z prawa służącego mu w myśl ustępu pierwszego niniejszego paragrafu, o ile osoby te dokonają przesiedlenia się w ciągu roku, licząc od dnia śmierci męża, względnie ojca.

Pośmiertne.

§ 41. Wdowie po zmarłym emerycie należy się pośmiertne, jeśli pozostawała z zmarłym do jego śmierci w małżeńskiej wspólności.

Pośmiertne wynosi trzymiesięczną kwotę emerytalnego zaopatrzenia zmarłego.

Z powyższego tytułu wynikająca należność wdowy, pozostałej po emerycie wyznania mahometańskiego, wynosi taką część pośmiertnego, obliczonego według postanowień ustępu drugiego niniejszego paragrafu, ile wdów uprawnionych do tej należności pozostało po danym emerycie.

Pod temi samemi warunkami i w tej samej wysokości należy się pośmiertne wdowcowi w razie śmierci żony która jako emerytka miała w dniu śmierci z mocy niniejszego rozporządzenia prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

W braku wdowy, względnie wdowca, należy się pośmiertne w tej samej wysokości niepodzielnie pozostałym dzieciom, które w dniu śmierci ojca (matki) nie ukończyły jeszcze 18 lat życia, jeśli zmarły utrzymywał je do swej śmierci.

W braku osób powyższych należy się zwrot udowodnionych kosztów pogrzebu do wysokości pośmiertnego także osobom postronnym, jeśli zmarły nie pozostawił majątku wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

Rozdział VI.

ODSZKODOWANIE ZA NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI.

§ 42. Pracownik, który skutkiem nieszczęśliwego wypadku, jakiemu uległ z powodu lub w czasie pełnienia służby, stał się niezdolny do pełnienia obowiązków służbowych, ponadto zaś utracił zdolność do zarobkowania, ma prawo do odszkodowania, niezależnie od zaopatrzenia emerytalnego, należnego z mocy § 11 i § 13. Miesięczna wysokość odszkodowania zależna jest od stopnia utraty zdolności do zarobkowania, a mianowicie:

W razie utraty 100% zdolności do zarobkowania odszkodowanie miesięczne wynosi 60% kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12); w razie utraty części zdolności do zarobkowania — część sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego, odpowiadającą procentowi utraty tej zdolności.

Odszkodowanie to przyznaje się od dnia, następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, względnie, jeśli niezdolność do zarobkowania spowodowana nieszczęśliwym wypadkiem powstała po tym terminie, od dnia następującego po dniu stwierdzenia jej.

Pracownik nie ma prawa do odszkodowania, jeśli wypadek spowodował rozmyślnie lub wskutek popełnienia czynu karygodnego, stwierdzonego w drodze sądowo - karnej.

Przedsiębiorstwu „Polskie Koleje Państwowe" służy prawo poddawania oględzinom lekarskim osób, którym przyznano z mocy niniejszego paragrafu odszkodowania, celem stwierdzenia wysokości stopnia niezdolności do zarobkowania, spowodowanej danym wypadkiem, a mianowicie:

w ciągu trzech lat od daty przyznania odszkodowania może przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" poddawać oględzinom lekarskim wymienione osoby każdego czasu, w ciągu następnych trzech lat oględziny lekarskie mogą być zarządzone raz na rok, a potym terminie raz na 3 lata.

Przedsiębiorstwu „Polskie Koleje Państwowe" nie służy prawo poddawania oględzinom lekarskim osób, które ukończyły już 55 rok życia i o ile od dnia przyznania odszkodowania upłynął okres co najmniej sześcioletni; jednakże na żądanie poszkodowanego obowiązane jest poddać go tym oględzinom w każdym czasie.

W razie stwierdzenia zmiany stopnia tej niezdolności podwyższa się, względnie obniża odpowiednio odszkodowanie, a to od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu stwierdzenia tej zmiany.

Jeśli pobierający odszkodowanie uchyla się od oględzin lekarskich, wstrzymuje się czasowo wypłatę odszkodowania i wznawia się je w należnej wysokości względnie wstrzymuje na stałe dopiero wówczas, gdy poszkodowany podda się tym oględzinom. W razie wznowienia wypłaty odszkodowania wypłaca się je za cały czas przerwy od dnia następującego po dniu czasowego wstrzymania go.

Odszkodowanie wdowy.

§ 43. Wdowa po pracowniku, względnie po emerycie, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania z mocy § 42, ma prawo do odszkodowania w miesięcznej wysokości 30% sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12).

Odszkodowanie wdowy, pozostałej po pracowniku (emerycie) wyznania mahometańskiego wynosi taką część odszkodowania wdowiego, obliczonego według postanowień ustępu pierwszego niniejszego paragrafu, ile wdów uprawnionych do tego odszkodowania pozostało po pracowniku (emerycie).

Odszkodowanie wdowie przyznaje się niezależnie od zaopatrzenia wdowiego, należnego z mocy § 19 i § 23 i wypłaca się je od pierwszego dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego względnie zaopatrzenia emerytalnego zmarłego męża.

Wdowa nie ma prawa do odszkodowania:

1) jeśli w dniu wypadku, względnie w dniu śmierci męża nie żyła z nim w wspólności małżeńskiej, a rozdział małżeństwa przeprowadzono sądownie bez obowiązku męża do jej utrzymania,

2) jeśli małżeństwo zostało zawarte po wypadku, który w skutkach swych spowodował śmierć męża.

Wzamian za pobierane odszkodowanie można wypłacić wdowie na jej żądanie jednorazową odprawę w wysokości jednorocznej kwoty tego odszkodowania. W razie wypłacenia tej odprawy traci wdowa raz na zawsze prawo do tego odszkodowania.

W razie zawarcia ponownego małżeństwa traci wdowa prawo do odszkodowania, natomiast otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości jednorocznej kwoty tego odszkodowania.

Odszkodowanie dzieci.

§ 44. Dzieci po pracowniku względnie po emerycie, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania z mocy § 42, mają prawo do odszkodowań w miesięcznej wysokości po 10% sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12).

Łączna suma tych odszkodowań miesięcznych nie może przekraczać 70% sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12). W razie, jeśli suma tych odszkodowań przekracza 70% sześćdziesięcioprocentowej kwoty przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego, zmniejsza się odszkodowania odpowiednio i równomiernie. W miarę kolejnego zaprzestania pobierania odszkodowań przez poszczególne sieroty podwyższa się odpowiednio i równomiernie odszkodowania pozostałych sierot, aż do normalnej wysokości.

Odszkodowania te przyznaje się niezależnie od zaopatrzeń należnych z mocy § 28 i § 32 i wypłaca się je od pierwszego dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, względnie zaopatrzenia emerytalnego ojca (matki) do ukończenia 18 lat życia. Po tym terminie należą się dzieciom odszkodowania, o ile i jak długo dzieci te są niezaopatrzone i zupełnie niezdolne do zarobkowania.

Dzieci nie mają prawa do odszkodowania, jeśli urodziły się po upływie 300 dni, licząc od dnia wypadku, który w skutkach swych spowodował śmierć ojca (matki).

Odszkodowanie krewnych wstępnych, wnuków i rodzeństwa.

§ 45. Krewni wstępni w linji prostej wnuki i rodzeństwo pracownika, względnie emeryta, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania z mocy § 42, mają prawo do odszkodowania w łącznej miesięcznej wysokości 20% sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia (§ 12), jeśli głównie zmarły przyczyniał się do ich utrzymania.

Prawo to służy krewnym wstępnym od pierwszego dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, względnie zaopatrzenia emerytalnego zmarłego tak długo, jak długo nie posiadają żadnych źródeł utrzymania; wnukom zaś i rodzeństwu od pierwszego dnia następującego po wstrzymaniu wypłaty uposażenia służbowego, względnie zaopatrzenia emerytalnego zmarłego, do ukończenia lat 18 życia, względnie po tym terminie, o ile i jak długo są niezaopatrzone i zupełnie niezdolne do zarobkowania.

Prawo do odszkodowania mają przedewszystkiem rodzice (z wyłączeniem dalszych wstępnych krewnych zmarłego); następnie wnuki tylko wówczas, gdy niema uprawnionych wstępnych krewnych zmarłego wreszcie rodzeństwo, gdy niema więcej nikogo uprawnionego do odszkodowania z niniejszego paragrafu.

Jeśli jest kilka uprawnionych osób tej samej kategorji, dzieli się sumę odszkodowania, ustalonego ustępem pierwszym niniejszego paragrafu, równomiernie.

Łączna suma miesięcznych odszkodowań krewnych wstępnych, wnuków i rodzeństwa wraz z miesięczną sumą odszkodowań wdowy i dzieci nie może przekraczać sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego. Odszkodowania krewnych wstępnych, wnuków i rodzeństwa wypłaca się tylko o tyle o ile odszkodowania żony i dzieci nie wyczerpują całej sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego.

Rozdział VII.

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE.

§ 46. Od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia przez okres pierwszego roku procenty określone w § 2 wynoszą 4%, zaś dla służby parowozowej i konduktorskiej 6%. Wysokość tych procentów wzrasta co roku o 0,5% tak długo, aż dojdzie do 6%, zaś dla służby parowozowej i konduktorskiej do 9%.

Przepisy dotyczące pracowników, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia byli na służbie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe".

§ 47. Tym pracownikom, którzy bezpośrednio przed dniem wejścia w życie niniejszego dozporządzenia byli na etatowej służbie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" lub na polskiej służbie państwowej, zalicza się bezpłatnie do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, te wszystkie okresy służby względnie pracy, które z mocy ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46) w brzmieniu ustawy z dnia 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 178) zaliczone im zostały do ich wysługi emerytalnej.

Pracownikom, zajętym na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, przyjętym z kolejowej służby gdańskiej, zalicza się bezpłatnie do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, czas spędzony na służbie kolejowej Wolnego Miasta Gdańska od dnia 1 listopada 1918 r. do dnia 30 listopada 1921 r.

Do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, zalicza się bezpłatnie: czas spędzony na państwowej służbie kolejowej oraz na polskiej służbie plebiscytowej na ziemiach byłego zaboru pruskiego, od dnia 1 listopada 1918 r. do dnia faktycznego objęcia danych ziem przez Rzeczpospolitą Polską, czas spędzony na służbie kolejowej na obszarze województw lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego od dnia 1 listopada 1918 r. do czasu faktycznego objęcia tamże kolei przez państwową administrację polską, jak również czas spędzony na służbie kolejowej na obszarze Litwy Środkowej przez cały okres istnienia Litwy Środkowej.

Tym pracownikom, którzy bezpośrednio przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia byli na etatowej służbie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" lub na polskiej służbie państwowej, może Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Skarbu zaliczyć bezpłatnie do ich wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, czas pracy zawodowej, zgłoszonej na mocy ustaw o uposażeniu z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436) dla uzyskania dodatku za wysługę lat jednak w ilości nie przekraczającej lat dwudziestu, o ile zaliczenia pewnego okresu pracy zawodowej nie dokonano już przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 48. Okres służby polskiej przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, w którym pracownik, będąc wówczas pracownikiem parowozowym, zajęty był stale na parowozie, oraz okres służby polskiej przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, w którym pracownik, będąc wówczas w służbie konduktorskiej, zajęty był stale przy obsłudze pociągów, zalicza się do wysługi emerytalnej w wymiarze: pełny rok jako 18 miesięcy. Ułamki roku zalicza się pojedyńczo.

Czas, spędzony na służbie w jednem z byłych państw zaborczych, opłacany półtorakrotnemi składkami emerytalnemi, zalicza się do wysługi emerytalnej w wymiarze: pełny rok jako 18 miesięcy. Ułamki roku zalicza się pojedyńczo.

§ 49. Pracownikom, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia byli na etatowej służbie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" lub na polskiej służbie państwowej, zalicza się do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, okres studjów na jednym z wydziałów uniwersytetu lub w równorzędnym zakładzie naukowym bez opłaty, jeżeli czas studjów nie biegnie równolegle z czasem służby, zaliczalnej do tej wysługi emerytalnej i tylko w przypadkach całkowitego zakończenia studjów przepisanemi egzaminami jednakże w ilości nie wyższej, jak 4 lata.

§ 50. Do pracowników, którzy do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgłosili gotowość spłacenia składek, jakie swego czasu podjęli z kasy emerytalnej jednego z byłych państw zaborczych, celem zaliczenia do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46) w brzmieniu ustawy z dnia 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 178) czasu przynależenia do tej kasy, nie stosuje się postanowienie § 3 ust. 6 co do uiszczenia należności za to zaliczenie.

Tym pracownikom zalicza się ten czasokres na warunkach § 3 ust. 8 i 9 po uiszczeniu kwoty równoważnej kwocie, podjętej swego czasu tytułem zwrotu rzeczonych składek — w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 77).

Postanowienia § 51 odnoszą się również do tych pracowników.

§ 51. Postanowienie § 3 ust. 9 co do terminu korzystania z zaliczenia czasu poprzedniej służby nie stosuje się przy ratalnem płaceniu należności za zaliczenie najwyżej 10 lat, do tych pracowników, z którymi stosunek służbowy ulegnie rozwiązaniu w ciągu dwu lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporzą-

dzenia, oraz do pozostałych po nich wdów i sierot.

Raty tej należności można potrącać z przyznanych zaopatrzeń.

§ 52. Pracownikom, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia byli na etatowej służbie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" lub na polskiej służbie państwowej, a z którymi po uzyskaniu przez nich co najmniej dziesięcioletniej wysługi emerytalnej rozwiązany zostanie stosunek służbowy z powodu fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych nie spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem uprawniającym do odszkodowania z mocy § 42, doliczy się przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego, w granicach § 13 ust. 1, 10 lat do okresu wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy tego rozporządzenia, jeśli utracili bez własnego przyczynienia się co najmniej 95% zdolności do zarobkowania.

Przepisy dotyczące emerytów, wdów i sierot, którzy nabyli prawo do zaopatrzenia przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 53. Zaopatrzenia emerytów kolejowych oraz zaopatrzenia pozostałych po pracownikach kolejowych i emerytach kolejowych wdów i sierot, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia z tytułu służby w jednem z byłych państw zaborczych lub z tytułu służby polskiej, wypłacane z funduszów państwowych z wyjątkiem zaopatrzeń przyznanych: a) z mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 września 1926 r. o zaopatrzeniu emerytalnem nieetatowych pracowników Polskich Kolei Państwowych i o zaopatrzeniu pozostałych po nich wdów i sierot, oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 551), b) z mocy ustawy z dnia 11 grudnia 1924 r. o przyznawaniu darów z łaski (Dz. U. R. P. z r. 1925 Nr. 2, poz. 12) lub c) z mocy przepisów byłych państw zaborczych o przyznawaniu darów z łaski — przerachowuje się według zasad niniejszego rozporządzenia, o ile osoby te rzeczonego prawa nie utraciły na zasadzie art. 19 lub art. 44 ustawy emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 466), na zasadzie art. 23, art. 40, lub art. 72 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych, zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46), względnie na zasadzie przepisów emerytalnych byłych państw zaborczych.

Dla ustalenia podstawy przerachowania tych zaopatrzeń przyjmuje się:

1) okres wysługi emerytalnej, ustalony na zasadach niniejszego rozporządzenia;

2) uposażenie tej grupy, jaka w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenie należała się pracownikowi przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe", pełniącemu służbę na stanowisku, względnie w charakterze odpowiadającym ostatniemu stanowisku na służbie, względnie ostatniemu charakterowi służbowemu danego emeryta (męża, ojca).

Jeżeli w myśl tego postanowienia przerachowanie zaopatrzenia będzie miało być dokonane według grupy wyższej, przyjmie się dla ustalenia podstawy przerachowania uposażenia przywiązane do tego szczebla ustalonej grupy wyższej, który pod względem ilości punktów odpowiada szczeblowi przyjętemu dla ustalenia podstawy wymiaru dotychczasowego zaopatrzenia, względnie, który jest odeń bezpośrednio wyższy. Jeśli przerachowanie zaopatrzenia będzie miało być dokonane według grupy tej samej, jaka przyjęta była dla ustalenia podstawy wymiaru dotychczasowego zaopatrzenia, przyjmuje się dla ustalenia podstawy przerachowania uposażenie dla ustalenia podstawy wymiaru dotychczasowego zaopatrzenia;

3) dodatki należne w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wszystkim pracownikom etatowym przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" na obszarze Rzeczypospolitej, w wymiarze dla samotnych. Dla ustalenia podstawy przerachowania zaopatrzeń emerytów, który ostatnio (bezpośrednio przed zwolnieniem ze służby) pełnili służbę na ziemiach wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej, przyjmuje się dodatki należne w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w miejscowościach ostatniej przynależności służbowej danych emerytów (mężów, ojców). Dla ustalenia podstawy przerachowania zaopatrzeń emerytów, którzy ostatnio pełnili służbę na ziemiach nie wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej, a którzy (wdowy, sieroty) w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zamieszkiwali stale w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, przyjmuje się dodatki należne w tym terminie w miejscowościach ówczesnego ich stałego zamieszkania. Dla ustalenia podstawy przerachowania zaopatrzeń emerytów, którzy ostatnio pełnili służbę na ziemiach nie wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej, a którzy (wdowy, sieroty), w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zamieszkiwali stale poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, przyjmuje się dodatki należne w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w miejscowościach zaliczonych do pierwszej klasy dodatku na mieszkanie.

Zaopatrzenia, do których prawo powstało z tytułu pełnienia służby kolejowej ostatnio na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, wypłacane na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, przerachowuje się nie uwzględniając w podstawie przerachowania żadnych dodatków.

Do osób objętych niniejszym paragrafem mają zastosowanie postanowienia paragrafów: 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 21, 22, 25, 26, 27 p. 2 i 3, § 30, 31, 34, 35, 36, 39, § 47 ust. 1, 2 i 3, § 48, 49, 50, 54 i 57. Ponadto stosuje się do nich postanowienia § 40 i 41 niniejszego rozporządzenia, o ile osoby te nie skorzystały z uprawnień zawartych w art. 71 i 78 ustawy z dnia 1 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46).

Byli pracownicy kolejowi i kolejowi emeryci byłych państw zaborczych, jako też pozostałe po nich wdowy i sieroty, którzy z powodu niezgłoszenia roszczenia w terminie ustawowym utracili przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia prawo do zaopatrzenia z tytułu przynależenia swego czasu do kolejowej kasy emerytalnej jednego z tych państw, otrzymują od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zaopatrzenia w wysokości przerachowanych zaopatrzeń zaborczych (ustęp pierwszy niniejszego paragrafu), o ile zgłoszą prawa te w terminie sześciomiesięcznym, licząc od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, w przeciwnym razie tracą je raz na zawsze.

Termin ten nie obowiązuje, jeśli obowiązek płacenia zaopatrzenia przyjmie Rzeczpospolita Polska w drodze konwencji (umowy międzypaństwowej).

§ 54. Postanowienia § 25 p. 6 i § 27 p. 3 nie stosują się do wdów, które uzyskawszy prawo do zaopatrzenia wdowiego przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zawarły przed tym terminem ponownie związek małżeński, a które z tego powodu nie otrzymały odprawy z mocy art. 74 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 6, poz. 46). W razie ponownego owdowienia przysługuje tym wdowom prawo pobierania wstrzymanych zaopatrzeń wdowich na zasadach § 53, a to od pierwszego dnia następującego miesiąca po dniu zgłoszenia się o nie.

§ 55. Byłym pracownikom kolejowym oraz pozostałym po nich członkom rodziny, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia uzyskali prawo do odszkodowania z powodu nieszczęśliwych wypadków, wypłacanego z funduszów państwowych, wypłaca się odszkodowania te od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w sposób i na warunkach, określonych niniejszem rozporządzeniem.

Przepis ten nie dotyczy byłych pracowników stałych, dziennie płatnych, oraz pozostałych po nich członków rodziny, którzy uzyskali prawo do odszkodowania z mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 września 1926 r. o zaopatrzeniu emerytalnem nieetatowych pracowników Polskich Kolei Państwowych i o zaopatrzeniu pozostałych po nich wdów i sierot, oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 551).

Rozdział VIII.

Postanowienia końcowe.

§ 56. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Komunikacji, co do § 3 ust. 4 i co do § 11 ust. 2 Ministrowi Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, co do § 17 ust. 1 p. 1, § 26 ust. 1 p. 1, § 35 ust. 1 p. 1 Ministrowi Skarbu, a co do § 47 ust. 4 Ministrowi Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 57. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1929 r.

Z dniem tym traci moc obowiązującą: ustawa z dnia 8 listopada 1921 r. w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników Polskich Kolei Państwowych w byłym zaborze austrjackim w razie nieszczęśliwych wypadków (Dz. U. R. P. z r. 1922 Nr. 2, poz. 5); oraz względem osób nabywających prawa z niniejszego rozporządzenia: ustawa z dnia 11 grudnia 1923 r. o za-

opatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6 poz. 46), ustawa z dnia 13 lutego 1924 r., zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. R. P. Nr. 18, poz. 178), jako też wszelkie przepisy, normujące sprawę odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki.

Prezes Rady Ministrów: **Świtalski.**
Minister Komunikacji: **Kühn.**
Kierownik Ministerstwa Skarbu **Ignacy Matuszewski.**
Minister Pracy i Opieki Społecznej: **A. Prystor.**

Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 26 sierpnia 1929 r.

O POMOCY LEKARSKIEJ DLA PRACOWNIKÓW KOLEJOWYCH

Na zasadzie § 42 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r. o **stosunku służbowym** pracowników **przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe"** (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 447), nazwanego w dalszym ciągu niniejszego rozporządzenia „P. K. P.", zarządza się co następuje:

§ 1. Pomoc lekarska przysługuje:

1) pracownikom etatowym, kandydatom na pracowników etatowych i pracownikom nieetatowym (§ 1 rozp. Rady Min. z dnia 8-go lipca 1929 roku — Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 447),

2) członkom ich rodzin;

przez członków rodzin rozumie się:

a) żonę, wyjąwszy przypadki, gdy pobiera uposażenie lub zaopatrzenie z instytucji państwowej, albo gdy jest sądownie separowana, a na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji;

b) męża, zupełnie niezdolnego do zarobkowania i całkowicie utrzymywanego przez żonę;

c) dzieci ślubne i uprawnione, tudzież pasierbów do ukończenia lat 18. Jeżeli zaś uczęszczają do szkó. publicznych, lub wskutek ułomności fizycznych. umysłowych albo choroby nie mogą na swoje utrzymanie zarabiać, do ukończenia lat 24.

W przypadkach ułomności fizycznej, umysłowej albo nieuleczalnej choroby, jako też w przypadkach, gdy studja przewlekły się ponad wiek 24 lat z powodu: służby wojskowej, odbytej na skutek zarządzenia mobilizacji, lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej, albo z powodu pełnienia w tym czasie służby ochotniczej. władza naczelna P. K. P. (Minister Komunikacji) może w drodze wyjątku uwzględnić dzieci w wieku ponad 24 lata.

Wyłączone są dzieci i pasierby, które weszły w związki małżeńskie, albo same się utrzymują lub posiadają własne zaopatrzenie, oraz ci członkowie rodziny, którzy podlegają obowiązkowi ubezpieczeństwa, na wypadek choroby w myśl ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272).

§ 2. Pomoc lekarska, przysługująca pracownikom (§ 1, p. 1) rozpoczyna się od pierwszego dnia choroby i trwa, nawet w razie zwolnienia ich ze służby, przez czas choroby, najdłużej jednak, licząc łącznie z urlopem dla poratowania zdrowia, dla etatowych pracowników lub kandydatów przez rok, dla pracowników zaś nieetatowych przez 39 tygodni.

Na przedłużenie powyższych okresów może zezwolić władza naczelna P. K. P. (Minister Komunikacji) w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie.

Przy obliczaniu trwania choroby liczy się jako przerwy tylko te okresy pełnienia służby, które wynoszą przynajmniej połowę okresu choroby, porzedzającego zgłoszenie się do służby. Jeśli służba czynna trwała krócej, poszczególne okresy choroby zlicza się razem.

§ 3. Pomoc lekarska dla pracowników (§ 1, p. 1) obejmuje:

1) bezpłatną poradę lekarską, do której należą również zabiegi chirurgiczne, zabiegi w zakresie chorób oczu gardła, nosa i uszu, zabiegi chirurgiczno - akuszeryjne i ginekologiczne oraz pomoc położniczą, a ponadto pomoc dentystyczną w zakresie leczenia i usuwania chorych zębów oraz zwykłych plomb;

2) dostarczanie lekarstw i środków opatrunkowych **za opłatą 25% ich ceny** według taksy urzędowej, dostarczanie pomocniczych środków leczniczych, służących do przywrócenia zdrowia i zdolności zarobkowania (okulary, paski przepuklinowe, bandaże elastyczne, naświetlania i inne mniejsze środki lecznicze), **za opłatą 25%** ich ceny oraz dostarczanie środków pomocniczych przeciwko zniekształceniu i kalectwu (protezy) **za opłatą 25% ich ceny.** Środki opatrunkowe do doraźnego opatrunku oraz proste leki w ilościach nie **większych jak dawka jednodniowa,** wydawana odręcznie w przychoddniach kolejowych przez lekarzy kolejowych, zabiegi lecznicze, wykonywane na aparatach, będących własnością P. K. P., oraz protezy, dostarczone pracownikom poszkodowanym wskutek wypadku, doznanego z powodu lub w czasie pełnienia służby, nie podlegają opłacie:

3) leczenie w zakładach leczniczych za opłatą **15% taksy szpitalnej** od osób, mających na swem utrzymaniu rodzinę, za opłatą zaś 30% od osób samotnych;

4) kąpiele i zabiegi balneoterapeutyczne za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych;

5) zapomogi pieniężne w razie potrzeby leczenia klimatycznego (§ 13);

6) w razie porodu pracownicy:

a) pomoc lekarską i zakładową na zasadach, wymienionych w p. 1, 2 i 3 niniejszego paragrafu;

b) zasiłek pokarmowy w wysokości 40 gr. dziennie w ciągu 12 tygodni, o ile dziecko żyje w ciągu tego czasu;

c) o ile poród odbywa się w domu, zasiłek w wysokości 40 złotych.

§ 4. Członkom rodzin (§ 1, p. 2) pracowników aż do chwili rozwiązania ich **stosunku służbowego, przysługuje pomoc lekarska, obejmująca:**

1) bezpłatną poradę lekarską w zakresie § 3, p. 1;

2) dostarczanie lekarstw i środków opatrunkowych **za opłatą 25% ich ceny** według taksy urzędowej, dostarczanie pomocniczych środków leczniczych (okulary, paski przepuklinowe, bandaże elastyczne, naświetlania) oraz środków pomocniczych przeciwko zniekształceniu i kalectwu **za opłatą 25%** ich ceny, przyczem wysokość świadczeń P. K. P. za dostarczone środki przeciwko zniekształceniu i kalectwu **nie może przekraczać dla jednego członka rodziny 50 złotych w ciągu roku budżetowego.** Zabiegi lecznicze, wykonywane na aparatach, będących własnością P. K. P., nie podlegają opłacie:

3) leczenie w zakładach leczniczych za opłatą 15% taksy szpitalnej, nie dłużej jednak jak 13 tygodni od dnia umieszczenia w zakładzie;

4) zapomogi pieniężne w razie potrzeby leczenia klimatycznego (§ 13);

5) pomoc położnicza dla żony pracownika w zakresie § 3 p. 6.

§ 5. Pomocy lekarskiej udzielają wyznaczeni przez P. K. P. dyplomowani, posiadający prawo praktyki lekarze (lekarze rejonowi), lekarze - dentyści, upoważnieni do praktyki dentystycznej, technicy oraz pomocniczy personel lekarski.

Lekarze udzielają pomocy lekarskiej z reguły w przychodniach kolejowych względnie w lokalach ordynacyjnych lekarzy rejonowych, a w razie obłożnej choroby pracownika lub członka jego rodziny także w domu chorego.

W chorobach, wymagających specjalnego leczenia, lekarz rejonowy kieruje chorych według swego uznania do lekarzy specjalistów, powołanych przez P. K. P.

§ 6. Lekarze kolejowi są obowiązani udzielać porad lekarskich w domu obłożnie chorego, jeśli pracownik i jego rodzina mieszkają w obrębie 4 klm. od toru kolejowego.

Pracownikom i ich rodzinom, zamieszkałym poza powyższym obrębem, zapewnia ię w razie obłożnej choroby umieczenie i leczenie w zakładzie leczniczym. O potrzebie umieszczania w zakładzie leczniczym decyduje lekarz, delegowany przez właściwą Dyrekcję Okręgową Kolei Państwowych. W razie nie umieszczenia chorego w zakładzie leczniczym, właściwa Dyrekcja Okręgowa zwraca pracownikowi udowodnione konieczne koszta pomocy lekarskiej.

§ 7. Lekarstwa i środki opatrunkowe wydaje się w kolejowych lub umówionych aptekach tylko na podstawie recepty lekarza kolejowego. Wydawa-

nie pomocniczych środków leczniczych, środków przeciwko zniekształceniu i kalectwu oraz zarządzanie zabiegów leczniczych w instytucjach niekolejowych, wymaga poprzedniego zezwolenia w właściwej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych.

§ 8. W wypadkach nagłych, jeżeli przybycie na czas lekarza kolejowego jest niemożliwe, można wezwać lekarza prywatnego. W tych razach koszt jedynie pierwszej wizyty lekarskiej, jako też dokonanych podczas niej niezbędnych zabiegów i dostarczonych środków leczniczych ponosi P. K. P. w myśl postanowień § 3, p. 2 i § 4, p. 2 niniejszego rozporządzenia.

O wezwaniu lekarza prywatnego należy zawiadomić właściwego lekarza rejonowego w ciągu 24 godzin. Lekarz rejonowy sprawdza nagłość wypadku i wysokość rachunku. Opłatę za wizytę lekarską oraz niezbędne zabiegi i środki lecznicze zwraca się według taryfy urzędowej, po zatwierdzeniu rachunku przez właściwą Dyrekcję Okręgową Kolei Państwowych.

Przy zasięganiu pomocy lekarskiej, pracownik względnie członek rodziny, mający ponad 10 lat życia, winien okazać wydany przez P. K. P. dowód tożsamości z fotografją; prócz tego lekarz kolejowy powinien dla sprawdzenia tożsamości posiłkować się wykazem osób, uprawnionych do kolejowej pomocy lekarskiej, nadsyłanym mu przez zwierzchników służbowych.

§ 10. Leczenie zakładowe może mieć miejsce tylko w szpitalach państwowych, publicznych lub też w zakładach, wskazanych przez P. K. P.

W szpitalach lub oddziałach szpitalnych, posiadających podział na klasy, pracownikom od grupy IX uposażenia wzwyż oraz członkom ich rodzin przysługuje utrzymanie w szpitalu według klasy II-ej, pracownikom od XVI-ej do X-ej grupy uposażenia oraz członkom ich rodzin według klasy III-ej.

W razie choroby, wymagającej specjalnych warunków leczenia, chory, któremu przysługuje utrzymanie w III kl. szpitalnej, może być umieszczony na klasie II-ej na wniosek lekarza rejonowego, zatwierdzony przez właściwą Dyrekcję Okręgową.

W razie samowolnego użycia przez chorego wyższej klasy niż ta, która przysługuje danej osobie, P. K. P. opłaca 85% względnie 70% (§ 3, p. 3 i § 4, p. 3) taksy szpitalnej według klasy, należącej w myśl ustępu 2 niniejszego paragrafu.

W wypadkach wyjątkowych chory może być umieszczony w zakładzie prywatnym, przyczem P. K. P. zwraca koszty tylko w wysokości, przysługującej choremu w myśl niniejszego rozporządzenia w razie leczenia w szpitalach, wymienionych w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu.

§ 11. Zezwolenia na korzystanie z kąpieli lub zabiegów balneoterapeutycznych (§ 3, p. 4) za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych, będą udzielane tylko pracownikom (§ 1, p. 1) na podstawie zaświadczenia lekarza rejonowego, stwierdzającego konieczność kąpieli, względnie zabiegów oraz ich ilość.

§ 12. W przypadkach chorób, wymagających leczenia klimatycznego (§ 3, p. 5 i § 4, p. 4), P. K. P. na podstawie orzeczenia lekarza rejonowego, zatwierdzonego przez właściwą Dyrekcję Okręgową, może wydawać zapomogi na okres nie dłuższy jak 3 miesiące.

Wysokość zapomogi oblicza się według taksy szpitalnej tej klasy, która danej osobie przysługuje w myśl ust. 2, § 10 niniejszego rozporządzenia. Za podstawę obliczenia służy taksa szpitala publicznego w siedzibie urzędu wojewódzkiego tego województwa, do którego pracownik względnie członek jego rodziny udaje się na kurację.

Wypłata zapomogi następuje z reguły po powrocie chorego z miejscokości klimatycznej na podstwie zaświadczenia urzędu klimatycznego lub gminnego, względnie lekarza rejonowego o odbyt j kuracji, z oznaczeniem dnia jej rozpoczęcia i ukończenia.

W wypadkach niezbędnej konieczności może P. K. P. na wniosek urzędu, któremu dany pracownik podlega, wypłacić zaliczkę w wysokości nie przekraczającej 75% przyznanej zapomogi, z tem, że chory po odbyciu kuracji winien udowodnić jej przeprowadzenie w sposób przepisany w poprzednim ustępie.

Zamiast wydawania zapomogi choremu, P. K. P. może go umieścić we wskazanem przez siebie zakładzie (sanatorjum, pensjonacie).

§ 13. Koszty przewiezienia obłożnie chorego do szpitala pokrywa P. K. P. w wysokości taks, ustalonych dla dorożek, podwód względnie umówionych instytucyj, zajmujących się przewozem chorych.

§ 14. Pracownicy, którzy ulegli wypadkowi z powodu lub w czasie pełnienia służby, nie ponoszą żadnych opłat, przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, a prawo do pomocy lekarskiej w pełnym zakresie zachowują aż do zupełnego ukończenia leczenia.

§ 15. W razie stwierdzenia, że wezwanie do chorego było nieuzasadnione, pracownik ponosi koszt wezwania lekarza w wysokości taksy urzędowej.

§ 16. Zorganizowanie pomocy lekarskiej według zasad, ustalonych w niniejszem rozporządzeniu, i nadzór nad jej wykonaniem należy do Ministra Komunikacji.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1929 r. Jednocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie dotychczasowe przepisy, wydane w sprawach unormowanych niniejszem rozporządzeniem, a z niem sprzeczne.

Minister Komunikacji: **Kühn.**

Kierownik Ministerstwa Skarbu: **Ignacy Matuszewski.**

Minister Pracy i Opieki Społecznej: **A. Prystor.**

PODZIĘKOWANIA.

Zarządowi Koła Z. Z. M. w Grudziądzu, w szczególności zaś Prezesowi Koła p. **Reichowi** i skarbnikowi kasy pośmiertnej p. **Nowakowskiemu,** Naczelnikowi Oddziału Mech. Toruń p. **inż. Szepetysowi,** wszystkim współpracownikom, kolegom i znajomym ś. p. męża i ojca naszego **Bronisława Bystrzanowskiego** masz. instr. O. M. Toruń, Zarządom i Członkom kół miejsc. Z. Z. M. w **Iłowie, Toruniu, Bydgoszczy, Tczewie i Chojnicach,** którzy wzięli udział w pogrzebie ze sztandarami, ponadto Zarządom i członkom kół miejsc. **Grudziądz i Iłowo** za przyjście nam z pomocą materjalną podczas choroby ś p. męża i ojca naszego składamy tą drogą serdeczne „Bóg zapłać".

Żona i dzieci.

Niniejszym składamy serdeczne podziękowanie kol. **Janowi Godlewskiemu,** Przewodniczącemu Koła miejsc. Z. Z. M. Łódź Kaliska, za to, iż w czasie swego półtoramiesięcznego pobytu w parowozowni Aleksandrów zorganizował i prowadził wykłady z zakresu mechaniki oraz zapoznał nas z konstrukcją i zasadami działania hamulca Westinghouse'a ku wielkiemu naszemu pożytkowi.

Ślusarze-kandydaci

par. Aleksandrów.

***

Głównemu Zarządowi Z. Z. M. w Warszawie za udzielenie mi bezzwrotnej zapomogi, p. **Schabowskiemu,** Prezesowi Okręgu Wileńskiego Z. Z. M., p. **Szerokiemu,** Prezesowi miejscowego Koła Z. Z. M. w Lidzie, p. **Gadomskiemu,** skarbnikowi tegoż Koła i wszystkim kolegom mego ś. p. ojca za udzielenie mi rady i pomocy w staraniach o wspomnianą zapomogę, która mi pozwoliła ukończyć 7 klas szkoły średniej, składam tą drogą serdeczne „Bóg zapłać".

Edward Bakłan

syn ś. p. Piotra Bakłana maszynisty par. Lida.

***

Wszystkim, którzy tak licznie wzięli udział i tak wzruszającą wprost okazali pomoc w oddaniu ostatniej posługi nieodżałowanemu Mężowi i Ojcu **ś. p. Eugenjuszowi Galskiemu** maszyniście P. K. P. w Białymstoku, wszystkim kolegom i przyjaciołom Zmarłego składa serdeczne „Bóg zapłać"

Żona i syn.

Wydawca: Zw. Zw. Maszyn. Kolej. Red. odpow.: **Henryk Sommerfeldt.**

Odbito w drukarni „Robotnika". Warecka 7